

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Pred novim šolskim zakonom.

Škof Slomšek, veliki naš narodni prosvetitelj in iskreni prijatelj šole, je rekel te-le načelno važne besede: »Ako šola dobra ni, je boljše, da je ni!« Svojo naklonjenost šoli in svojo vnemo za njo je Slomšek dokazal z dejanji. Ker takrat med našim ljudstvom ni bilo do sti šol, je Slomšek s svojimi duhovniki vzdrževal nedeljske šole. Ker ni bilo narodnih šol in tudi ne knjig za narodne šole, se je Slomšek trudil za ustanovitev takih šol ter je sam za nje sestavljal načrte, spisoval knjige in učne pripomočke. Ako takšen mož, ki mu je srce plamtelo ljubezni do ljudske izobrazbe, izjavlja: Boljše nobena šola, kakor takšna, ki ni dobra, je s tem dovolj označena velika važnost šole. S tem je poudarjena koristnost dobre šole in škodljivost slabe šole.

Bistvo in namen šole.

Velika važnost šole je razlog, da se za njo potegujejo razni činitelji, med njimi tudi takšni, ki za to niso poklicani. Po svoji naravi in svojem pravem namenu je šola nadomestni in dopolnilni zavod za famulijo. Vzgoja otrok je dolžnost in pravica staršev. Ker pa roditelji nimajo časa in dostikrat tudi ne dovolj sposobnosti za izobraževanje otrok, stopi na njih mesto šola, ki mora otroke vzgojevati in izobraževati v skladu z željami in zahtevami staršev.

To je bisto in takšen je namen šole po naravnem zakonu. Te naravne razmere hoče skaliti in pokvariti takozvano svobodomiselnost, ki se hoče polastiti šole. Pod vodstvom framasonstva (prostozidarstva) se trudi Cerkev izriniti iz šole ter šolski vzgoji vtisniti pečat svojega duha. V nekaterih državah se mu je to posrečilo, n. pr. na Francoskem, kjer je 25.000 organiziranih prostozidarjev vsililo 40 milijonom francoskega prebivalstva šolo brez verske vzgoje. Sadovi te vzgoje se kažejo v rastočem številu mladinskih zločinov. — Spričo teh zločinov je celo ugledni pariški dnevnik »Le temps« (Čas) zapisal te-le besede: »Tako ne sme iti naprej, treba je Boga zopet spraviti v srca.«

Sloveči nemški vzgojeslovni pisatelj Frid. Viljem Foerster — protestant po veri — se ostro obrača proti šolam brez dosledne verske vzgoje. On pravi:

»Prava vzgoja značaja se more pričakovati samo od konfesionalne (verske) šole, ne pa od nevtralne (nobeno-

stranske). Prava krščanska in v resnici značaje vzgojujoča šola je tam, kjer ni samo ena ura za verouk vtaknjena v sestav pouka, ki je popolnoma ločen od najvišjih verskih resnic, razlaganj in pogojev, marveč kjer se naravoslovje, književnost, zgodovina, jeziki in celo računstvo neprestano spravljajo v zvezo z ono istino in resničnostjo, ki stoji nad vsem zemeljskim spoznanjem in ki edina nas more voditi k temu, da vse zemeljske umetnosti in sposobnosti prav uporabimo ter jih podrejamo onemu, »kar je edino potrebno.« Pristotnost Kristusa v moderni šoli je tudi za to neogibno potrebna, ker se samo v luči najvišje svetlobe podere vse napuhnjeno precenjevanje spoznavanj in sposobnosti drugega in tretjega reda, ter se tako v popolni svetlobi pokaže to, kar edino daje vrednost, mir, moč in bistveno spoznanje.«

Načrt ljudsko-šolskega zakona.

Kar se tiče naše države, še nima enotnega šolskega zakona za celo državo. Vodile so se o tem dolgotrajne razprave. Predložili so se razni načrti za šolske zakone, izdelani od raznih komisij. Pri tem so se tudi uveljavljala stremeljenja, ki so šla za tem, »da bi se«, kakor je poudaril zagrebški nadškof dr. Bauer v svoji poslanici vernikom 6. februarja 1929, »veronauk ukinil, da bi se duhovništvu prepovedalo poučevati v šolah, da bi se prepovedalo vsako versko nadzorstvo v šolah, z eno besedo, da se izroči šolski pouk izključno laikom (svetnjakom) ali, kakor se to pravi, da se šola laizira. To je prosto zidarsko prizadevanje, ki je v nekaterih državah že rodilo težke posledice.« Proti temu so katoliški škofje pojasnili v Beogradu katoliško stališče v vprašanju mladinske vzgoje in pravice katoliške Cerkve glede na versko in moralno vzgojo otrok. Njim so se pridružili pravoslavni škofje, ki so naglasili slično stališče svoje cerkve.

Kakor se poroča iz Beograda, je komisija, ki izdeluje načrt ljudskošolskega zakona, vzela v poštev stališče katoliških in pravoslavniških škofov ter je v ta zakonski načrt sprejela določbo, da verouk ostane obvezen predmet ljudskih šol. Nagrade za pouk v veronauku pa bodo morale plačevati ne država,

marveč cerkvene občine, odnosno bodo morale v vsem skrbeti za pouk v veronauku cerkve same. Kateheti, ki so na ljudskih šolah stalno nameščeni, spadajo popolnoma v pristojnost prosvetnega ministrstva, ki jih lahko premešča ali namešča, kjer se bo pokazala potreba za namestitev. Nova katehetska mesta se na ljudskih šolah ne bodo več upeljavala. Kateheti se ne bodo več postavljali. Zasebne ljudske šole, posebnostno konfesionalne (verske) šole, ki že obstojajo, se priznajo, nove zasebne osnovne šole pa se ne bodo več dovoljevale.

Kar se tiče drugih točk tega zakonskega načrta, ki je bil v ministrstvu prosvete te dni dovršen ter predložen ministrstvu pravde, je treba objaviti še te njegove določbe:

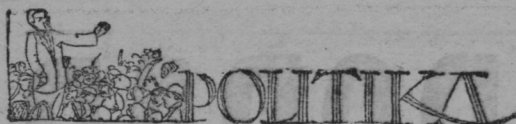
Pouk v ljudskih šolah bo trajal osem let, od 7. do 15. leta. Šola je razdeljena na dva dela. Ljudska šola traja prva štiri leta, višja narodna šola pa naslednja štiri leta. Ljudska šola bo trajala nepretrgoma na leto po deset mesecev, za višjo narodno šolo pa so določene olajšave in skrajšan pouk. Posebna važnost se polaga na to, da se vrši pouk zlasti v večjih krajih, obrtnih in trgovskih središčih dopoldne in popoldne. V višjih narodnih šolah se bo pouk usmeril na zahteve širokih slojev tako, da bo imela šola v mestih in trgih obrtni in trgovski značaj, na kmetih pa bo usmerjena na potrebe kmetskega življenja.

Za graditev šol se ustanovi pri Hipotekarni banki poseben sklad, iz katerega se bodo dajala kratkoročna posojila. Poleg tega bo država vsako leto postavila v proračun posebno svoto, iz katere bodo dobivale podpore za zgradbo šol siromašne občine.

Z ljudskim šolstvom so združeni tudi zavodi in tečaji za gospodarstvo, za manj nadarjeno in pohabljenno mladino, za nepismene, za tečaje za narodno omiko. Pri nas uvedene ponavljalne šole se s tem zakonskim načrtom ukinitjajo.

Izredno dobro je preskrbljeno za učiteljstvo. V tem oziru je v novi šolski zakon prišla skoro vsa vsebina prejšnjih zakonskih načrtov, ki so bili pred parlamentom in sicer glede dolžnosti občin, da preskrbijo učiteljstvu stanovanja in drugo.

Kakor se pričakuje, bo novi ljudskošolski zakon, predno bo potrjen in objavljen, predložen vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

V NAŠI DRŽAVI.

Vsa jugoslovanska javnost pod utisom smrti našega velikega vojskovođe. V soboto dne 27. aprila je umrl v Čačku v Srbiji vojvoda Stepo Stepanovič. Pokojni se je odlikoval kot oficir in posebno še v službi višjega poveljnika. Udeležil se je že leta 1876 srbsko-turške vojne in leta 1885 je poveljeval četi v srbsko-bolgarski vojni. V činu višjega poveljnika se je proslavil v zmagah pri Ceru nad avstrijsko vojsko 16. avgusta 1914; skupno z Bolgari je v balkanski vojni osvojil Odrin (Drinopolje) in konečno je njegov glavni uspeh preboj solunske fronte in izvojevanje miru po klanju v svetovni vojni. Pokojni vojvoda je živel v naši novi državi v Čačku, čislán in spoštovan ter ljubljen od vseh krogov. Pogreb se je izvršil v torek dne 30. aprila in se ga je udeležil kralj z več ministri, patrijarh Dimitrije, zastopniki vojaštva, uradov in nepregledne množice srbskega naroda. Žalne brzojavke so bile odposlane ob priliki smrti velikega pokojnika od obeh slovenskih velikih županstev, oblastnih komisarjev in od mariborskega ter ljubljanskega župana.

Njegovo Veličanstvo kralj bo posetil dne 13. majnika Zagreb.

Jugoslovansko-rumunska pogajanja, ki so se vršila v Beogradu, so radi pravoslavne Velike noči prekinjena do 10. majnika. Dosedanji potek je ugoden in je dosežen v načelnih točkah sporazum.

Proslava prvega maja se je izvršila po celi naši državi povsem mirno ter brez vsakega najmanjšega nemira. Trgovine in obrati so bili odprti, le manjše skupine delavstva so priredile izlete v mestne okolice.

Naš izvoz svinj v Avstrije bo zopet po starem. Večkrat smo že poročali o nesoglasju, ki je nastalo med našimi izvozničarji svinj in avstrijskimi obmejnimi oblastmi. Spor je poravnán z zastopniki obeh vlad in bodo izvažali naši svinjski prekupci svinje v Avstrijo po prejšnjih ugodnostih.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrijska republika je dobila novo vlado. Po odstopu avstrijske vlade, kateri je načeloval dr. Seipl, je trajala kriza ravno 1 mesec. Novi vladi načeljuje krščanski socialc dr. E. Streeruwitz. Novi kancler je rodóm češki Nemeec in star 53 let. Vlado tvorijo kršč. socialci, velenemci in landbünd, torej meščanske stranke, socialni demokrati so v opoziciji.

Italijanski ministrski predsednik Mussolini opravlja osem ministrstev. V vladi so poleg Mussolinija samo še trije ministri: finančni, prosvetni in prometni.

Iz papeževе države. Francosko katoliško časopisje objavlja vest, da se vršijo med Vatikanom in francosko vlado pogajanja. Zaključek teh pregovorov bi naj bila izročitev zgodovinsko

važnega gradu v Avignonu Vatikanu. V Avignonu so bivali papeži 70 let.

Požar iz političnih razlogov. Dne 1. majnika je izbruhnil v palači Sobranja v Sofiji požar, ki je hipoma objel celo zgradbo. Požar je nastal v razpravnih dvorani. Sreča v nesreči je bila, da je zavoljo stika žice zapel zvonec. Prebujeni sluge so takoj poklicali požarno brambo, ki ji je uspelo rešiti arhiv ter knjižnico. Požar, ki je popolnoma uničil razpravno dvorano in v nji vse slike dosedanjih predsednikov in kraljev, je nastal po sodbi izvedencev radi kratkega stika. Kakor znano, je Sobranje še v pondeljek imelo sejo, na kateri je bil sprejet proračun in so bile seje odgodene do po pravoslavnih praznikih. Prebivalstva se je polastila velika razburjenost, ker krožijo vesti, da je bil požar podtaknjen iz političnih razlogov.

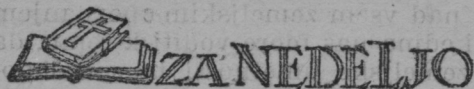
Krvav 1. majnik v Berlinu. Po Berlinu in sploh po nemških večjih mestih so bili prepovedani vsi hrupni obhodi. V Berlinu se komunisti niso hoteli pokoriti vladni prepovedi in je prišlo do

krvavih spopadov med oboroženim delavstvom in policijo. Ubiti sta bili dve osebi, 80 komunistov ranjenih, istotako 25 policijskih uradnikov in aretiranih 900 oseb.

Tudi 2. majnik v Berlinu — krvavi Drugi maj v Berlinu je zahteval 3 mrtve in 24 težko ranjenih. Oba krvava majniška plesa so vprizorili komunisti.

Zaključek berlinskih majniških nemirov. Berlin se je po dobrih dveh dneh krvavih političnih bojov vendar le pomiril. Spopadi med policijo in komunisti so zahtevali v celém: 21 mrtvih in 115 težko ranjenih.

Priprave za volitve na Angleškem. Končani so seznanji in imeniki za volitve na Angleškem. Iz teh je razvidno, da bi po novem volilnem zakonu, po katerem imajo ženske enako volilno pravico kakor moški, število ženskih volilk presegalo moške volilce za krog 950.000 glasov. V seznamih je 7.233.928 moških volilcev in 8.185.710 ženskih volilcev.

Klara Fei.

Spominski dan 8. majnik.

Doma je bila v nemškem mestu Ahen, kjer je zagledala luč sveta dne 11. aprila leta 1815. Družina, iz katere je izhajala, je bila imovita, ugledna, a tudi zelo pobožna. Po zgodnji očetovi smrti je vodila vso vzgojo otrok skrbna mati Katarina, ki je vzgajala otroke v resnično krščanskem duhu. Klara je obiskovala najprej nižje šole, potem tudi višje, kjer je na njo zelo ugodno vplivala Luiza Hensel, spreobrnjenka in nemška pesnica. Ko je dokončala šole, je ostala v domači hiši. Pomagala je materi pri gospodinjstvu, kar ji je preostajalo časa, ga je porabila za molitev in čitanje. Zelo rada je čitala življenje svetnikov in druge duhovne knjige, kar je bilo za njeno notranje življenje zelo velike koristi. Ker je bila zelo spretna v ženskih ročnih delih, je napravila več mašnih oblek za razne cerkve. V cerkev jo je sploh vleklo njeno srce, da je bila blizu svojega Odrašenika, ki ga je zelo pogosto sprejemala v srce v sv. obhajilu. Druga njena pogosta pot pa je bila k bolnikom in revežem, katerim je stregla in jih tolažila. Božja previdnost je kmalu pokazala, da naj postane dobrodelnost in sicer dobrodelnost med otroki življenjska naloga in življensko delo Klare Fei.

Med delavskimi otroki naglo se razvijajočega mesta Ahen so bile zelo žalostne razmere pred vsem v dušnem oziru. Nato je opozoril svojo sestro Klaro njen brat Andrej, ki je bil kaplan na župniji Sv. Petra in Pavla v Ahenu. Še tisto nedeljo, ko je brat z njo govoril, je Klara pridobila nekatere svoje mladostne prijateljice in sklenile so, da bodo ustanovile šolo za revne otroke. Dne 3. februarja leta 1837 so svoj načrt tudi izvedle. Ljudje so sicer menili, da

so »svete gospodične«, kakor so jim pravili, malo zmešane in da bo njihovo igranje kmalu nehalo samo ob sebi. A Klara in njene tovarišice so vztrajale, njihovo delo je lepo napredovalo in se je razvila iz njega nova cerkvena družba, ki je storila veliko dobrega.

Dne 1. februarja 1844 je Klara zapustila domačo hišo in je začela s svojimi tovarišicami skupno življenje. Živele so čisto samostansko. Pravila za to skupno življenje jim je izdelala Klara, katero so vse kar brez vsake volitve priznale za svojo prednico in voditeljico. Po raznih težavah se je Klari posrečilo, da je dobila najprej državno dovoljenje za svojo družbo. V Rimu so novo družbo po daljši poskušnji potrdili šele leta 1869, za redno so bila pravila pa potrjena šele leta 1888. Klara je imenovala svojo ustanovo »družbo ubogega otroka Jezusa«, ker je imela za svoj glavni namen sprejemati in oskrbovati uboge, zapuščene otroke. Razmere pa so nanesele tako, da se je morala začeti družba pečati tudi z drugimi nalogami, pred vsem z višjo izobrazbo deklet. Sedaj ima družba 38 naselbin in ima v teh: sirotišnice, otroške vrtce, zavetišča za dečke in deklice, šole za ženska ročna dela, trgovske in gospodinske tečaje, zavode, kjer se izobrazujejo večja dekleta iz delavskih krogov. Duh, ki preveva vse delo v teh zavodih, pa je: vse pripeljati k Jezusu!

Klara je videla in doživela skoro ves razmah in procvit svoje ustanove. In prav za prav je bila ona, ki je skozi 44 let vse to vodila in spravila v tako lepo stanje. Njena osebnost, njena tako bogata in popolna duša je bila, ki je dajala tej ustanovi notranje življenje in moč. Duh notranjega miru in veselja, duh stroge vestnosti proti sebi in velikega usmiljenja napram drugim, duh krščanske preprostosti in duh gorečnosti za vse dobro, to je bil duh, ki je preveval Klaro Fei in ki ga je dala vsej svoji ustanovi in tudi sestram, ki jih je vodila.

Imela je prestati tudi bridke ure, da, bridka leta. Ko je njena ustanova najlepše procvitala, je završal na Nemškem vihar kulturnega boja. Zaslepljenost sovražnikov katoliške Cerkve je šla tako daleč, da tudi niso hoteli več pustiti, da bi Cerkev po svojih ustanovah skrbela za reveže in za siromake. Tako se je začelo tudi veliko nasprotovanje proti Klarini ustanovi. A v Bogu utrjena žena je pokazala svojo vero, svoj program, mir brez vsakega pritoževanja, pa tudi veliko modrost. Mirno se je zatekla v inozemstvo in je v letih 1876 in 1878 na Holandskem blizu meje ustanovila novo materino hišo, kjer je njena družba začela na novo cvesti in nadaljevati svoje plodonosno delo. — Tam je Klara Fei tudi umrla 8. majnika leta 1894, stara 79 let.

*

Zakaj si je sv. Oče, ki obhaja letos zlato sv. mašo, privzel ime Pij? Sam je po izvolitvi to povedal. Rekel je: Rojen sem pod Pijem (namreč pod Pijem IX.), v Rim sem prišel pod Pijem (pod Pijem X.), Pij je mož miru, zato naj bo moje ime Pij.

Jubilej prvega sv. obhajila. Na Dunaju in tudi že v nekaterih krajih na deželi so vpeljali lepo in pösne manja vredno navado, da namreč obhajajo ljudje srebrni, zlati in biserni jubilej svojega prvega sv. obhajila. Vsako leto, ko prejmejo v dotični župniji otroci prvo sv. obhajilo, se pozovejo vsi oni, ki so prejeli prvo sv. obhajilo pred 25, 50 in 60 leti, da s prvoobhajanci vred pristopijo k miži Gospodovi. Na dan 1. sv. obhajila grejo prvoobhajanci in jubilanți v slovesnem sprevedu v cerkev pred praznično ozaljšan oltar. Po duhovnikovem obhajilu prejmejo sv. obhajilo najprej prvoobhajanci, nato biserni, zlati in srebrni jubilanți. Marsikatera izgubljenca ovcu najde tako zopet pot k Dobremu pastirju!

Zanimiva vadjla. Ko je Napoleon zaprl papeža Pija VII., ki se mu ni hotel ukloniti in je nato šel z vojsko nad Moskvo, je živel na Irskem ubogi vrtnar Pat, ki je delal za svojega bogatega protestantskega gospodarja. Nekega dne reče ta svojemu vrtnarju: »No Pat, sedaj se boš pa le moral odpovedati papežu. Nikdar več se ne bo vrnil v Rim.« — »Ali to resno trdite?« vpraša Pat. — »Da, čisto resno; nikdar več ne boš videl papeža v Rimu«, odgovarja gospodar. — »Ne«, pravi vrtnar, »to čisto gotovo ni res.« — »Res je«, trdi gospodar, »jaz se vadjlam, za kolikor hočeš, da je res.« — Pat mu je odvrnil: »Denarja nimam, pač pa malega prašička in če vi stavite 5 funtov, potem trdim, da bo papež zopet v Rimu, predno bo prašiček tako velik in debel, da bo za klati.« — Ko je Napoleon propadel in se je Pij VII. vrnil v Rim, je šel vrtnar k svojemu gospodarju in je dobil 5 funtov. Ko jih je prinesel domov, pa mu je žena rekla: »Ne moreš mirno vzeti tega denarja! Ti si moral vendar vedeti, kako bo vsa reč iztekla. Taka vadjla pa ni dovoljena.« In mož je nesel denar nazaj in rekel: »Moja vadjla ni bila pravilna, vedno sem vedel, da moram dobiti jaz, ker peklerska vrata Cerkve ne bodo premagala.«

Koliko doseže odločnost. Na Holandskem, kjer katoliška vera zopet tako lepo procvita, je navada, da gre v noči pred Telovem po mestnih ulicah velika procesija samih moških. Začela se je ta navada pred 40 leti. Takrat sta dva verna moža prvič obšla vse ulice, po katerih se je pomikala nekda, ko je bila Holandska še katoliška, Telova procesija. Ta dva moža sta dobila vedno več tovarišev in leta 1923 je hodilo po ulicah že 80.000 mož, ki so molili sv. rožni venec. Tako se je iz odločnosti dveh mož rodil nov procvit katoliške vere na Holandskem.

Kdor želi o Binkoštih na Trsat in na otok Krk, naj se čimprej prijavi »Sv. vojski« v Ljubljani. Prilika je zelo ugodna, ker bo vozil iz Maribora poseben vlak in pobiral udeležence na vseh postajah do hrvaške meje.

NOVICE

Duhovniške vesti. Za duhovnega svetovalca je bil imenovan vlč. g. župnik v Loki pri Zidanem mostu Miloš Šket. — Izpit za župnike so napravili sledeči gospodje kaplani: Joško Presnik iz Lju tomerna, Jože Bezjak iz Škal pri Velenju, Ivan Kodrič iz Turnišča in Karel Obržan iz Cankove.

70letnico je slavil v Ptujju gospod p. Alfonz Svet. Jubilanť je obče znan, priljubljen in odličan delavec na narodnem in prosvetnem polju. Patru Alfonzu kliče tudi »Slovenski Gospodar«: Še na mnoga leta v zdravju in pri vedni dobri volji!

Poročil se je v cerkvi Marije Matere Milosti v Mariboru dne 25. aprila t. l. gospod Miško Penko, prometni uradnik v Blanci ob Savi, z gdč. Elo Čonč, učiteljico v Št. Juriju v Slov. gor. Bog daj srečo!

Obrtna zadruga mesarjev in prekajevalcev v Mariboru objavlja vsem svojim članom in pripadnikom, da se vrše pomočniške preizkušnje za drugo četrt letje 1929 koncem meseca maja t. l. Vsi vajenci, katerim poteče učna doba do vključno 30. junija 1929, in tisti pomočniki, ki dosedaj še niso položili pomagalske preizkušnje, se pozivljajo, da vložijo tozadevne lastnoročno pisane prošnje, opremljene s potrebnimi listinami, najkasneje do 12. maja t. l. pri združnem načelstvu. Kraj in čas preizkušnje se bo vsakemu preiskušancu pravočasno pisмено naznanil. Na prepozno vložene prošnje se ne bode oziralo.

Nesreča med vožnjo. Popolnoma je zgorel med vožnjo avtoomnibus, ki vozi na progi Maribor—Zgornja Sv. Kungota. Štrla se je zadnja os, vsled sunka se je užgal avtomobil in zgorel v plamenih. Potniki so še pravočasno poskakali z voza. Avtomobil je last gospoda Smonika iz Svečine in znaša cela škoda 80.000 Din.

Avtomobilske nesreče. V soboto dne 4. maja je pri Breznu v Dravski dolini na ostrem ovinku spodrsnil avtomobil in se skotalil v cestni jarek. Potniki so se lažje poškodovali. Šofer je bil po nesreči tako zmeden, da je skočil v Dravo, koje valovi so ga odnesli proti Falli. V Mariboru je vozil šofer Ivan Čeh v nedeljo dne 5. majnika z izredno brzino proti železniškemu mostu na Pobrežju. Zadel je ob zid pri mostu, obležal v nezavesti in so ga s težkimi notranjimi poškodbami odpremili v bolnico. Na cesti proti Kamnici se je zaletel z motorjem v nedeljo neki Ivan Tomažič ob

jablan. Obležal je s težkimi poškodbami.

Dober nos je imel! Župan in oskrbnik gospod Ivan Vicman je v torek dne 30. aprila opazil sumljive tri osebe, ki so se priplazile v smeri od državne meje proti njegovi domačiji v Cirknici pri Št. Ilju. Takoj je skočil k bližnji železniški stražnici in je telefoniral v Št. Ilj orožnikom. Na kolesih so orožniki in finančni stražniki zasledovali sumljive ljudi in so jih blizu gostilne Muršec dohiteli. Z revolverji v rokah so jih vse tri užugali in zvezali. Pri njih so našli razbite dele monštranc in druge cerkvene posode. Bili so nevarni cerkveni roparji. Dva sta menda Hrvata, a eden Nемеc. Pri sebi so imeli tudi težko vlomilno orodje.

Smrtno je ponesrečil 65letni posestnik Franc Irgolič iz Ješence pri Račju. Po nesrečnem naključju je padel s kolarnice in si zlomil tilnik. Bil je na mestu mrtev. Blagega pokojnika, ki je bil star naročnik »Slovenskega Gospodarja«, so pokopali v pondeljek popoldne na domačem pokopališču.

Igra s smrtnim izidom. Dne 30. aprila so se igrali na travniku ob potoku v Pekrah pri Mariboru 12 do 17 let stari dečki. Med igro so se sprli in stepili. Dva dečka sta se lotila slabotnega in že po naravi bolj zaostalega 17letnega železničarskega sina Ivana Lešnik. Davila sta ga za vrat. Ko sta ga izpustila, je dečko vstal, se naslonil na bližnje drevo in padel v omedlevico. Njegova 20letna sestra mu je priskočila na pomoč in ga hotela odpraviti domov. Med potjo jej je fant umrl.

Toča za prvi majnik. Neurje s točo je razsajalo dne 1. maja po Pesniški dolini pri Mariboru in po Prekmurju krog Murske Sobotе. Prekmurce je obiskala dne 1. majnika ob četrt na 7. uro na večer toča kot drobna jabolka debela. Uničeni so vrtovi in mlade setve.

Spomenik našim padlim vojakom v Prevaljah. Spomenik v vojni padlim in pogrešanim bode odkrilo v maju letošnjega leta Katoliško prosvetno društvo na Prevaljah. Spomenik bo skromen spomin na one, ki se za naše osvobodjenje darovali najdražje, da bodo tudi naši potomci lahko brali imena svojih padlih bratov in očetov. Natančnejši spored slavnosti še priobčimo.

Smrtna kosa v Črnečah. Nagle, nepredvidene smrti je umrl dne 26. aprila ob desetih zvečer kmet Mihael Vožič, p. d. Kobolt na Dobrovi, star 61 let. Zvečer je še delal pri domu, naročeval za drugi dan, ob desetih pa ga je zadela kap in je bil takoj mrtev. Bil je vobče priljubljen, tudi član in nadzornik živinorejske zadruge za Tolstivrh in okolico. Kako spoštovan je bil, je po-

kazala obilna udeležba pri pogrebu. — Dne 25. aprila t. l. je umrla Jožefa Flis, žena železničarja, po dolgi bolezni, stara 58 let. Naj v miru počiva!

Smrtno je ponesrečil Franc Domiter, vpokojeni nadsprevodnik drž. železnice v Mariboru. V petek dne 3. majnika se je vračal iz Vodol pri Sv. Petru niže Maribora, kjer je pomagal sestri na kmetiji. Prišedši do Meljskega plaza, tam kjer je okrajna cesta najožja, je v temi zdrknil v Dravo. Ker ga nedeljo ni bilo od nikoder domov, so ga iskali na vse strani. V pondeljek dne 6. majnika zjutraj so ga viničarji lekarnarja Koni ga potegnili mrtvega iz Drave. Rajni Domiter je bil prejšnjo poslovno dobo občinski svetovalec v Mariboru in je svojo službo izvrševal zelo vestno. Bil je izvanredno požrtvovalen, delaven in navdušen zastopnik Meljskega predmestja. Svetila dobremu možu nebeška luč!

Železniška proga Rogatec—Krapina, ki jo gradi sarajevsko podjetje »Progress«, bo prihodnji mesec izročena prometu. Vsa proga, ki je dolga 16 km, bo v kratkem dovršena. Tunel je zgrajen, zgrajeni so tudi vsi mostovi, deloma tudi že položen tir. Nova proga bo vezala dve drugi progi: progo Grobelno—Rogatec ter progo Zagreb—Zidanimost in bo najkrajša zveza Maribora z Zagrebom.

Kap ga je zadela v kopeli. V sredo, dne 1. majnika je zadela v celjski kadni kopeli srčna kap 74letnega krojaškega mojstra Jakoba Trobiš. Hotel se je odpeljati po kopanju k svoji hčerki v Zagreb, a je bila to njegova zadnja kopel v življenju.

Dvojna 40letnica. V Stari vasi pri Bizeljskem je slavil dne 1. majnika dva pomenljiva jubileja naš zvesti naročnik gospod Martin Frece. Minulo je 40 let, odkar živi v srečnem zakonu s svojo vrlo ženo Celestino in obenem je naš dobri Martin 40 let ugleden in od vseh spoštovan trgovec in posestnik v Stari vasi. V dobi 40letnega bivanja in delovanja v lepem kraju ob Sotli je bil vedno mož neomajne slovenske narodnosti in katoliškega prepričanja v besedah ter dejanju in vsem sosedom daleč na okrog vzgled v trgovski umnosti in po gospodarskem in vinogradniškem napredku. Gospod Martin Frece je na občo željo in zadovoljnost celega okraja gerent okrajnega zastopa Brežice. Dolgoletnemu naročniku našega lista častita jubilarant »Slovenski Gospodar« k dvojnemu pomenljivemu jubileju prav iskreno in mu kliče: Še naprej v zdravju, zakonski sreči in v plodonosnem in požrtvovalnem delu za dobrobit celega okraja!

Sreča v nesreči. Na Goropevšekovo hišo pri Trbovljah so se v soboto dne 27. aprila udrle najprej tri in nato še ena večja skala, katere so imele po 1 kubični meter v izmeri. Prve tri skale so priletele s hriba proti hiši s tako si-

lo, da se je udril zid in je kamen pokril sobno opravo. Slučajno v sobi ni bilo nikogar, drugače bi se bila zgodila velika nesreča. Največja skala pa je priletela pred vhod hiše in pokvarila betonirano stopnišče. Ob vходу se je ustavila. Tu je stal stanovalec hiše Jože Zemljan. Ko je začul ropot nad seboj, je z vso naglico skočil na stran in v istem hipu je skala že tudi priletela in obstala. Na skalovju nad hišo so videti še razpoke ter se je bati še nadaljnega rušenja kamenja.

Zaklal ga je. V Trbovljah se je doigral 1. majnika zločin uboja, ki je razburil Trboveljčane, ki so praznovali delavski praznik 1. maj čisto mirno. V gostilni Forte so popivali omenjenega dne 4 hrvatski prodajalci platna. Eden izmed njih Štefanovič je imel 1. majnika izredno srečo in prodal v eni krčmi 20 m pltna. Radi sreče pri prodaji ga je začel zbadati tovariš Stanko Ciglar. Ker je srečni prodajalec molčal na zbadljivke iz nevošljivosti, je to Ciglerja še bolj jezilo. Kar je potegnil iz žepa nož in zabodel z njim mirnega Štefanoviča v prsa. Prerezal mu je srčne dovodne žile in je ubogi platnar radi izkrvavljenja tekom pol ure izdihnil. Ubijalca so predali orožniki sodišču.

Obravnava proti Puniši Račiču. Dne 20. junija l. l. so padli v beograjski narodni skupščini usodepolni streli. Bivšega poslanca Punišo Račiča, ki je strelljal, so takoj zaprli. Z Račičem sta še obtožena bivša poslanca Jovanovič Luna in Tomo Popovič. Obravnava proti tej trojici bo pričela v Beogradu v treh tednih in bo trajala 10 do 12 dni. Zagovornikov se je priglasilo 30.

Strašna nesreča. V soboto dne 4. maja se je pripetila v kamnolomu na drž. posesti Belje eksplozija, ki je zahtevala osem smrtnih žrtev in 1 težko ranjenega. Po končanem delu v soboto zvečer so se podali delavci v barako in se tamkaj greli pri zakurjenem štedilniku. V barako je stopil tudi nadzornik Peter Grdič in položil na štedilnik zavoj s 25 dinamičnimi patronami, ki so bile premočene od dežja, da bi se osušile. Naenkrat pa je zavoj eksplodiral s tako silo, da je barako razbila eksplozija na drobne kosce, usmrtila 8 delavcev in 1 pa težko ranila.

Rešitev s padalom. Na vojaškem letališču v Mirafieri pri Turinu na Italijanskem je zašlo pri poskušnem letu letalo v viharini oblak. Radi burje se je aeroplan naenkrat prekucnil in en stotnik in mehanik sta padla iz letala. Oba sta se pa pri padcu iz zračne višine poslužila padal in priletela na zemljo nepoškodovana.

Na videz mrtve živali. Iz Pariza poročajo: V poskusnem zavodu so napravili te dni zanimive poiskuse. Žive podgane so prenesli v od zraka zaprti prostor in ga ohladili na 40 stopinj C pod ničlo. Pri sibirskem mrazu so živali

nekako otrpnile in obležale brez vsakega življenjskega znaka. Ko so pa telesa previdno ogreli, je oživel od 10 na videz mrtvih podgan 7. Pred leti so napravili isti poiskus na mačkah, a se ni obnesel tako sijajno, kakor zgorajni s podganami.

POZOR PRED AGENTI!

Zadnjič smo na kratko poročali o slučaju dveh komunistov, ki sta bila ustreljena na državni meji pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Žrtev teh sumljivih in brezvestnih ljudi je sedaj tudi cela familija majerja Ledinek. Mož se je dal zapeljati od sladkih besed tujih neznanih ljudi, ki so prihajali k njemu. Jemal je od njih denar, dajali so mu knjige in sumljive tiskovine, ki so po zakonu pri nas prepovedane. Pri njem so našli velike količine prepovedanih knjig in moža so zaprli in nato še ženo-mater. Oba sedita v Mariboru v zaporih, a ubogi mali otroci so brez starišev. To je huda usoda nedolžne dece. Cela družina je sedaj uničena. Na otroke to še hujše vpliva, kakor da bi stariši umrli!

Ne samo na meji, ampak po vseh slovenskih krajih se klatijo sumljivi tuji ljudje kot raznovrstni agenti. Prihajajo v hiše našega kmeta in ga nagovarjajo na premeteni način, da naj kupi od njih srečke ali kako drugo robo. Drugi zopet nagovarjajo naše ljudi, naj se dajo zavarovati in res naši ljudje so tako lahkoverni, da nasedejo sladkim besedam tujcev in dajo svoj podpis človeku, katerega nikdar prej niso videli in ga tudi pozneje nikdar ne bodo več videli. Ti brezvestneži zvaobljajo našim ljudem ne samo denar, ampak jih spravljujejo tudi čisto po nepotrebem pred sodnijo, ali pa celo v ječo, kakor se je to zgodilo z Ledinekom.

Bodite ljudje božji pametni in ne verujte tujcem. Ne spuščajte se ž njimi v pogovore, ne kupujte od njih, ne dajte jim skrivališča in ne dajte jim nikdar svojih podpisov. Naj gre ta glas od hiše do hiše, da se naj naši ljudje v sedanjih časih še prav posebej varujejo neznanih ljudi, ki prihajajo k hiši!

EDEN NAJVEČJIH LOPOVOV POD KLJUČEM.

Mesece in mesece se je trudila policija v Parizu, predno se jej je posrečilo te dni prijati enega največjih lopovov. Aretirani je baje Jean Ebner, 34 let star in avstrijski državljani. Na svoji zločinski poti je nastopal pod 88 različnimi imeni in ravno tolikimi raznimi obrazi.

Pojavil se je naenkrat kot lepo oblečen športnik v najboljših hotelih v svetovno znanih letoviščih. Ogoljufal je razne najboljše goste in nato izginil za cele mesece v raztrgani obleki v kak najbolj revni okraj mesta Pariz. Ko se je čutil zopet varnega, je zapustil beraško zavetje ter se lotil pustolovščin. Spremenil se je v Italijana s črno lasuljo in igral na največjih igralnicah v Monte Carlo in v Nizzi. Tukaj si je priogoljufal celo premoženje in se skrivil v beraško obleko za nekaj časa.

Zopet so ga videli v častitljivi obleki

12. maja!

V Ptuj

12. maja!

Koncert Slov. pev. društva „Maribor“ ob 3. uri popoldne v društvenem domu. Nastopi med drugimi najboljša slovenska pevka gospa LOVŠETOVA.

Pevci in ljubitelji lepe pesmi, 12. maja na svidenje v Ptuj!

duhovnika iz Švice. V ulogi protestantskega pastora je prebival v lepem hotelu v Vichy (na južnem Francoskem). Iz hotela so izginile razne dragocene zapestnice, uhani, prstani itd.

Že zopet ga vidimo v ulogi plesalca v Parizu in po drugih mestih Francije. V trenutku, ko je šepetal soplesalki na uho obljube ljubezni, jej je izmaknil okrasek z vrata.

Živel je kot bogat posestnik plantaž iz Braziliije najbolj razsipno in razkošno življenje ter si izposodil od hotelskega vratarja 5000 dolarjev. Posojilo je poravnal s ponarejenimi čeki.

Izsleden v ulogi Brazilijanca, se je prelevil v mladega nasilneža, ki vprizarja vlome v bogate vile. Samotno stanujoče premožne ženske je strahoval z revolverjem v roki. Po izročitvi denarja in drugih dragocenosti je oropani samotarici hvaležno poljubil roko in se poslovil.

Pred aretacijo je prebival v hotelu. Dobili so pri njem v sobi vse polno umetnih brad, lasulj in šmink, kakor se jih poslužujejo gledališki igralci. Našli so še nekaj listin, ki so se glasile na ime: Jean Ebner, a bogznaj, če se res tako piše!

Ogoljufal in izropal je razne osebe za skupno vrednost 3 milijonov frankov.

Eno noč meseca junija 1927 je naplenil v hotelu v Vichy 1 milijon frankov.

Pri aretaciji so dobili pri njem le neznamenat del od milijonskega plena.

*

Tri lastne otroke zastrupil. V Št. Andražu na Koroškem so zaprli te dni posestnika Gregorja Wölcher, ki je smrtno zastrupil tekom treh let lastne tri otroke s strupom za podgane.

Strašne žrtve tornada. V ameriških državah Tennessee in v Virginiji so doživeli te dni strahote upostošenja po tornadu. V mestu Rieloo je vihar porušil šolo, v kateri je bilo 300 otrok. Mrtvi sta 2 učiteljici in 19 otrok, 7 otrok je smrtno nevarno ranjenih, več kot 100 pa lažje ali težje ranjenih. Več otrok je vihar odnesel nad 30 metrov daleč. Porušena so tudi mnoga druga poslopja. V mestu Embrockville v državi Tennessee sta ubiti 2 osebi in 5 ranjenih, 5 hiš pa je porušeni. V Woodville v Virginiji je vihar podrl šolo in cerkev. V Morgantownu v zahodni Virginiji je bilo težko ranjenih 15 oseb, lahko ranjenih 50 oseb in 40 hiš porušeni. Tudi v Floridi in Ohio je vihar zahteval žrtve.

Svarilo! Kolo, katero mi je bilo ukradeno 22. aprila s hodnika bolniške blagajne, znamke »Puch«, št. 126933, črnopleskano, na sprednjem kolesu plašč »Mihelin«, na zadnjem »Ideal«, se pred nakupom svari! Najditelju dam lepo nagrado. — Paul Šerc, p. Limbuš. 570

Strički Matički. Znani mladinski pisatelj Albin Čebular poklanja mladini novo zbirko pesmic. Zbirka stane mehko vezana 8 Din, v celo platno z napisom v zlatu pa 14 Din. Pošilja se poštne prosto, ako se pošlje denar (lahko tudi v znamkah) v naprej Brezalkoholna produkciji v Ljubliani. Polianski na

sip 10. Dobi se tudi v obeh prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ali ni škoda zdravja? Na poti Vas je dobil dež in ste se prehladili! Vremenski vsevedež pove vreme za 18 do 24 ur naprej. Samo 25 Din je treba poslati po položnici št. 14.263 ali v znamkah, pa Vam ga dopošljemo poštnoobratno. Ob enem bomo priložili poljubno knjigo, ki si jo lahko izberete izmed sledečih: Fantič, Slovensko dekle, Prepevajte, Pojte, Boj in zmaga, Palček Potep, Prijateljčki v ugankah, Pozdrav iz domovine, Sadjarček, Dinamit in antidinamit. Naročite takoj, da ne bo prepozno! Brezalkoholna produkcija v Ljubljani, št. 15. 542

Dr. med. Josip Cerin
specijalist za ženske bolezni in porodništvo, se je naselil v Celju in ordinira od ponedeljka dne 6. majnika 1929 dalje vsak dan od 9. do 11. ure in od 14. do 16. ure v vili Janič na Bregu (čez kapu-cinski most). 562

Zanimivosti.

Železni in kameniti dež.

Daleč proč od naše zemlje, ločeno po neizmernih daljavah, brzijo druga nebesna telesa. Da bo zemlja čez kakih milijon let trčila s kako zvezdo, je neverjetno. Manjša temna telesa, ki blodijo v neštetih množinah po nebesnem prostoru, pridejo večkrat radi privlačnosti zemlje v njeno bližino. Največkrat proderejo ta majhna telesa zračno plast krog zemlje, padejo na njo, ali se pa razletijo kot železni in kameniti dež — da, se celo raztresejo v prah, ki se večkrat usuje z neba po severnih krajih proti obema tečajema.

Leta 1908 je zaznamovala opazovalnica za potrese v Irkutsku v Sibiriji potres, ki se je moral doigrati na razdaljo 1000 km. Celih 20 let je minilo, predno je zvedela širša javnost za vzrok omenjenega potresnega sunka. Prav jasnega popoldne je padel z neba v kraje ob sibirski reki Jenessei meteor (kamen ali železo z neba). Meteor je spremenil v obsegu 50 km gozd v popolno razvalino. V jami, koje premer znaša 2 km, počiva še danes meteor v premeru 2 km in se je vgreznil pri padcu 170 m globoko. Težo meteorja cenijo na eno četrtinko milijona ton, tona je 1000 kg. V okolici glavne globeli so bile druge udrtine od 50 m premera in globoke 2 do 3 m.

Padec nebesnega telesa je pičlo številno odnotnih prebivalcev in lovcev tako prestrašil, da so bili uverjeni, da gre za predznak sodnega dne in so ta grozni dogodek zamolčali. Širile so se le govornice o kamenitem dežju, ki je spremljal padec meteorja in za pojav so se začeli zanimati in ga dognali po preteku 20 let.

Tudi v časih pred Kristusom so znani in dokazani slučajji o padanju kamenitega ali železnega dežja, da, celo večjih kamnov in kosov železa.

Na prastari babilonski plošči vidimo upodobljen kameniti dež.

Zapiski iz starega Kitajskega bele-

žijo padanje kamenja iz neba 600 let pred Kristusom. Dne 14. jan. 616 je uničil nebesni kamen voz, na katerem se je peljalo 10 oseb. Zanesljivo zgodovinsko dejstvo je padec ogromnega nebesnega kamna leta 776 pred Kristom v Aegospotami južno od Carigrada.

Resničen je padec večjega železnega kosa ob binkošnih leta 1164 in padec velikega kamna v Friedburgu na Saali v Nemčiji dne 1. oktobra 1304. Dne 26. 4. 1803 je padlo v Aigle na Francoskem v celem iz neba 3000 kamnov na površino 10 kvadratnih kilometrov. Očividci so videli razločno temen oblak, ki se je hitro podil in razletel med gromom. Po razpoku oblaka se je usul na zemljo kameniti dež.

Največji meteor, kojega padec so natančno opazovali, je padel leta 1899 v Borgo na Finskem. Prebil je 1 m debel leđ ob obali in se pogreznil globoko pod morsko dno.

10.000 kg težak kos železa v Oregon v Severni Ameriki in 15.000 kg težka tvarina v Mehiki, koji so našli, so brezdvomno meteornege izvora.

Padec posebno velikega meteorja beležijo leta 1891 v Cano Diablo v Arizoni v Severni Ameriki. Luknja v zemlji po padcu je imela obseg 6 km in krog in krog so še bile druge manjše.

Navedli smo tukaj le samo nekaj zgodovinsko podprtih slučajev, ki nam do kazujejo, da je prastara ljudska govornica o kamenitem ali železnem dežju istina.

Kača klopotača v postelji.

Ena najbolj strupenih kač, koje se tudi ljudje najhujše boje, je v Ameriki živeča kača klopotača. Njeno ime izhaja odtod, ker ima na koncu repa rožene obroče, nekaj klopotek, ki povzročajo pri premikanju šum, kakor bi trosil grahova zrna v suhem stročju.

Kača klopotača igra važno vlogo v zgodovini zlatih ameriških rudnikov. Golazen doseže dolžino do 2 m in le največja prisotnost duha je rešilna pri srečanju z njo. Iskalci zlata potegnejo krog šotorov navadno vrv iz konjske žime, ker se kače ne plazijo rade preko tega raskavega motvoza. Ako ubijejo v kakem kraju kačo klopotačo, je to dokaz, da jih je še več v bližini in bo treba zelo skrbno paziti.

Strašen doživljaj s kačo klopotačo je objavil te dni po amerškem časopisju sin rudarja, ki je bival skupaj s svojim očetom pod enim šotorom. Oba sta imela navado, da sta legla spat oblečena. Neko noč prebudi sina moreč občutek, katerega je povzročilo ledeno mrzlo lazenje po meči spodnje noge. Na srečo je ostal popolnoma miren, ker je znal, kaj se je zgodilo. Kača klopotača mu je zašla v eno hlačnico in je lezla po njej navzgor. Čutil je ledeno mrzlotu po meči, ob kolenu, na stegnu — in najrajši bi bil od strahu kriknil na ves glas; a stisnil je zobe, ker je znal, da bi bilo najmanjše premikanje gotova smrt, kača bi ga namreč pičila. Glava strahovite kače je že bila pri srcu, ko je njen koščeni rep šklopotal še po kolenu. Vedno višje se je vlekla pošast,

a na prsih je potegnila rep za seboj in se zvila v kolobar.

Mladi rudar je že bil v obupu. Ko bi le bil mogel zbuditi očeta, ki je spal tik njega popolnoma mirno ter brezskrbno. Ni upal zganiti niti s prstom, kaj šele s celo roko. Poskusil je zbuditi očeta z napol pritajenim šušljanjem — »Oče!« A oče se ni zganil. — »Oče!« — Oče se je obrnil na drugo stran. »Oče, zbudil se!« — »Bodi miren, sinko, spi naprej«, je odgovoril oče v polspanju. — »Oče!« — Sin je zapazil in čutil, kako je kača dvignila glavo in prekinil klicanje. Niti prav dahni ni upal, dokler se ni kača zopet umirila.

»Oče!« Zbudil se je vendarle oče in uganil, da nekaj ni v redu pri sinu.

»Oče, kača, postelj«, je šepetal sin. V tem trenutku je zapazil tudi stari grozen zvitek na sinovih prsih.

»Za božjo voljo, ali te je že pičila!«

»Ne, ustrelil jo«, je napol tiho prosil sin. — Stari je potegnil narahlo revolver izpod zglavja, a nikakor ni mogel streljati. »Jaz ne morem, sinko! Glava je pregloboko na tvojih prsih, je ne bi mogel zadeti, ne da bi pogodil tebe; če pa jej prestrelim le truplo, te bo sigurno pičila.« — »Streljaj!« je prosil obupani sin. — Naenkrat pa je kriknil iz polnega grla: »Ne, počakaj še!«

Kača se je razljutila radi govorjenja, dvignila glavo in začela sikati. Že je bilo slišati rahlo klopotanje roženega repa. Kačja glava pod srajco se je dvignila. Glava kače se je zravnila na kvišku, — bliskovito je zgrabila roka mladega moža pošast za vrat in ga stisnila z vso obupno močjo. Telo kače se je napelo in razvilo. Preteklo je par strašnih minut boja na življenje ter smrt med mladim človekom in najbolj strupeno kačo.

Oče je našel nož, prerezal sinu srajco na prsih, razparal kači vrat in jej še prestrelil glavo, jo usmrtil in otel otroka strašne smrti.

To je eden groznih doživljajev, ki so nekaj vsakdanjega po zlatih ameriških rudnikih.

Čarovniški stroj.

Iskalec zlata v južnoafriški pokrajini Lichtenburg je iznašel aparat (tako-zvani čarovniški stroj), s katerim je mogoče izslediti globoko pod zemljo skrite dijamente. Z novo iznajdbo so napravili več poskusov, ki so se vsi obnesli prav dobro.

Izumitelj je povabil nekaj oseb na posest, na kateri se čarovniški stroj niti zganil ni. Nekoliko dalje naprej od te posesti se je začel aparat tresti, najprej narahlo in nato pri vsakem koraku močnejše. Iz tresljajev je določil izumitelj smer, v kateri so odkrili v ozkem pasu dijamentno polje. Strokovnjaki niso smatrali ta dokaz kot zadosten. Radi nezaupanja so sklenili, da napravijo še drugi poskus.

Podalo se je več oseb na kraj, kjer se iznajdba sploh niti zganila ni. Lastnik aparata je dal spremljevalcem nekaj v papir zavrtih dijamentov. Nato so mu skrbno zavezali oči in skrili dragulje 50 m proč pod zemljo. Vodili so izumitelja z aparatom sem in tja po ravnini.

Nazadnje so ga približali na 20 korakov skrivališču in šele sedaj so ga izpustili. Korak za korakom se je bližal skritim dijamentom in aparat v njegovi roki je označeval približevanje s tresljaji. Še par korakov, mož je postal: stal je na mestu, kjer so bili skriti dijamenti.

Napravili so še več podrobnih poskusov, ki so se vsi obnesli tako, da je kaka goljufija izključena.

Izumitelj je začel s pomočjo aparata kopati v tla, ki so na zunaj izključevala dijamentno vsebino, a je dragulje le odkril.

Posamezni bogataši in milijonskopremožne družbe so se že obrnile do srečnega izumitelja s ponudbami. Doslej je odklonil vse ponudbe, ker hoče z iznajdbo koristiti ubogim iskalcem dijamentov, ki so bili doslej sužnji v rokah raznih izkoriščevalcev. S pomočjo novega čarovniškega stroja bodo še odkrili neizmerno bogata dijamentna polja, o katerih doslej nikdo niti sanjal ni!

Usodepolno bodalo.

Iz mesta Riga na severu poroča časopisje to-le zanimivost. Imovit trgovec v Rigi je ponudil muzeju v dar dragoceno opremljeno, umetniško izdelano in zgodovinsko staro bodalo. Orožje bi naj bilo last Francozinje Charlotte Corday, s katerim je zabolela na smrt kroloka francoske revolucije Marata. Muzej v Rigi je podarjeno znamenitost odklonil z utemeljitvijo, da ne verjame, da bi to bilo zgoraj omenjeno bodalo, a v resnici so se tudi zgodovinarji zbal bridke usode, ki spremlja lastnike orožja.

Na rezilu so upodobljene nebesne prikazni, mrtvaška lobanja, kača, ki se grize v rep in besede v nerazumljivi pisavi.

Krog približno 200 let starega bodala je spleten že celi venec raznih pripovedk. Predno je prešlo bodalo v last trgovca v Rigi, ga je posedal ruski begunec. Gotovo ni verjel v nesrečo — spremljevalko bodala in ga vzel seboj pri pobegu pred boljševiki. Posrečilo se mu je, da je dobil parnik, ki bi naj pripeljal njega z družino vred preko Kaspiškega morja na varno. Na ladiji so eksplodirali kotli in med ubitimi sta bila tudi oba otroka Rusa begunca. — Oče je sklenil, da bo podaril usodepolno bodalo komu drugemu. On sam je prejel orožje od žandarmerijskega polkovnika Babiča, ki je bil uslužben v Orenburgu. Obersta Babiča je prav posebno preganjala nesreča. Hčerka mu je pobegnila od hiše z zapravljivcem, njegov najstarejši sin je umrl, ker ga je pičila muha, med groznimi bolečinami.

Oberst je podedoval bodalo od sorodnika, katerega je zadela kap, ko je dopolnil komaj 39 let.

Prvotni lastnik bodala bi naj bila Charlotta Corday. Od nje ga je podedoval francoski vojak, ki se je udeležil Napoleonovega pohoda proti Rusiji, je bil zadet pri mestu Smolensk od ruske krogle in padel. Umirajoč je zapustil bodalo svojemu poročniku, ki je pa tu-

di obležal mrtev na zasneženih ruskih poljanah.

Orožje je ostalo od tedaj v Rusiji in prineslo vsakemu posestniku le gorje in nesrečo!

*

Zrakoplov »Zeppelin« obiskal Avstrijo. V četrtek dne 2. maja ob 5. uri zjutraj se je dvignil v Friedrichshafenu ob Bodenskem jezeru v značne višine »Zeppelin«, da obiše glavna mesta avstrijske republike. Pred 8. uro je letel zrakoplov že nad Lincem in se pojavil ob 9.15 predpoldne nad Dunajem. Ob letel je najprej zvonik sv. Štefana in krožil 300 m visoko nad raznimi deli mesta. Dunajčani so »Zeppelina« navdušeno pozdravljali. Ob 11. uri predpoldne je bil zrakoplov že nad Gradcem, se mučil nad mestom 10 minut in krenil nazaj proti Dunaju. Nekaj minut po poldnem je plaval zračni velikan že zopet nad Dunajem in izmenjal s tamošnjo brezžično postajo zadnje pozdrave. Za Dunajem je obiskal še Solnograd, kjer so naznanili njegov prihod strelj iz topov z grada. Iznad Solnograda je odfrčal na Bavarsko in v svoje pristanišče v Friedrichshafen ob Bodenskem jezeru.

Polet »Zeppelina« v Ameriko. Vodja zrakoplova »Zeppelin« je izjavil, da se bo podala zračna ladija iz Friedrichshafena v Lakehurst pri Newyorku v Ameriko med 10. in 15. majem. Iz Sev. Amerike se bo vrnil pozneje v 4 do 6 dneh.

Vremenska napoved za mesec maj je sledeča: V splošnem bo letošnji majnik lep z deloma toplimi, pa tudi mrzlejšimi dnevi ter nočmi. Deževja in neurja bodo le tako mimogrede. Posestnikom večjih vrtov sta prerokovana v majniku slana v nižjih legah, mraz v višjih in to v dneh: 4., 7., 10. 16. in 25. maja. Krog 16. majnika bo padla temperatura. Za binkošti se bo dvignila temperatura in bo menjaje: oblačno, vetrovno in tudi dež ni izključen. Po binkoštnih praznikih bo lepše in toplejše.

Organistovske zadeve.

Dne 26. aprila ob 11. uri dopoldne se je vršil v Ljubljani občni zbor Društva organistov za ljubljansko škofijo. Isti dan ob dveh popoldne pa je bila odborova seja Zveze organistov za Slovenijo. Seja je bila zelo važna. Napravilo se je več važnih sklepov glede pokojninskega zavarovanja itd. ter so se tozadevne vloge na kn.-šk. ordinarijata, Pokojninski zavod, ministrstvo itd. že odposlale. Več o tem na občnem zboru Društva organistov za mariborsko škofijo dne 5. junija, kamor naj pridejo vsi organisti. Ta občni zbor bo zelo važen.

Organisti, kateri ste prejeli vprašalne pole, pa jih še niste izpolnili in odposlali, storite to nujno! Če kateri takšne pole ni prejel, naj to naznani po dopisnici, da mu jo naknadno pošljemo. Dosedaj je vrnilo izpolnjene pole 77 organistov. Iz teh vidimo, da je zavarovanih 31 pri Pokojninskem zavodu, med tem ko drugih 46 že s strahom pričakuje, kaj bode na starost. Naša organizacija je že precej dosegla zadnja leta glede pokojninskega zavarovanja, vendar ne odneha, dokler ne bo to zavarovanje uveljavljeno pri vseh organistih. Zato naj vsak organist pokaže toliko stanovske zavednosti, da bo član naše organizacije in bo članarino v redu plačeval!

NAŠA DRUŠTVA

Prekrasno »Hasanaginico« vprizori Ljudski oder v Mariboru dne 24. maja ob 20. uri in dne 26. maja ob 16. uri. Predprodaja vstopnic se prične te dni. Vse prijatelje našega prosvetnega dela uljudno vabimo, da se vprizoritve v obilnem številu udeležijo in si preskrbijo vstopnice v predprodaji. Okolico Maribora: Krčevina, Lajtersberg, Kamnica, Sv. Peter posebno vabimo za nedeljo, dne 26. maja popoldne.

Maribor. Poselska zveza v Mariboru vprizori v Zadrugi banki dne 12. maja pravljico sliko »Izgubljeni raj« s kratkim predavanjem o vsebini igre pred pričetkom prireditve. Prijatelji žuljavih rok, pridite v obilnem številu! Začetek ob 17. uri.

Sv. Barbara v Slov. gor. Kakor je že marsikomu znano, priredi orlovski odsek v Grušovi pri Sv. Petru dne 9. maja, na praznik Kristusovega vnebohoda izlet na naš zeleni barbarški grič. Obenem priredijo izletniki popoldne po večernicah v Društvenem domu zelo lepo igro »Mala pevka«. Po igri prosta zabava v gostilni Kirbiš. Med celim sporedom sodeluje godba Najvirt. Da bodo odnesli bratje Orli od nas čim več dobrih utisov, jih hočemo sprejeti v obilnem številu ob pol dveh popoldne. Na veselo svidenje Grušovčani!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Prihodnjo nedeljo dne 12. majnika od 2. do 5. ure popoldne se vrši v Narodnem domu tečaj za mladeniške zveze. Poročali bodo gospodje dr. Jeraj, Marko Krajnc, Gomilšek in Geratič. Iz vseh župnij lenarškega okraja naj pridejo najzavednejši mladeniči, iz vsake župnije vsaj deset. Tečaj bo zelo zanimiv in poučen za bodoči razvoj naše mladeniške organizacije. Mladeniči, na veselo svidenje!

Sv. Vid pri Ptaju. Pri nas so začeli zidati Slomškov dom. Dne 29. aprila so se dela začela, v pondeljek dne 6. majnika je bil blagoslovljen temeljni kamen. Lepo je pogledati, kako vse stavbišče mrgoli delavcev: fantov in deklet, ki požrtvovalno delajo brezplačno za svoj dom. V fari je za dom veliko zanimanje in pri večini tudi veliko zanimanje. Slomškov dom bo za vso svetovidsko faro vir kulture in blagoslova. Zato želimo delu božjega blagoslova in varstva. Bog živi požrtvovalne delavce in delavke, Bog živi dobra sreča!

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Če hočeš srečen biti, pridi za gotovo na Križevno dne 9. maja k nam na tombolo! Sezite po kartah, katere so dobijo v predprodaji v trgovini Kaučič in Cobelj. Želimo vsem obilo sreče!

Orlovska in Orliška srenja Srvidišče priredita v nedeljo dne 12. majnika v Katoliškem domu v Ormožu telovadno akademijo z zelo pestrim sporedom. Po akademiji bogat srol. Začetek ob treh popoldne. Prijatelji orlovstva prav prisrčno vabljeni! Bog živi!

Sv. Trojica v Halozah. Gospodarsko in bralno društvo priredi na praznik dne 9. majnika igro »Junaška deklica« s petjem v Slomškovem domu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Prvi cerkveni koncert v novi župni cerkvi sv. Martina v Teharjih na krasnih prenovljenih orgljah. Ena izmed največjih in najmogočnejših orgelj v celjskem okraju so gotovo pri nas, katere so delo pokojnega Ivana Naraksa iz Petrovč nad Celjem, zgrane leta 1909. Nesrečna svetovna vojna ki se ni ozirala tudi ne na najfinejša in umetna dela orgelj, je tudi pri nas oropala piščalke v prospektu iz njih. Da se pa spravijo orglje nazaj v prejšnje stanje, je prevzel delo novih piščalk in čiščenje orgelj priznani orgelj-

ski mojster gospod Ivan Kacin iz Gorice, kateri bo še pred koncertom to delo izvršil. V ta namen priredi v župni cerkvi pevski zbor Katoliškega prosvetnega društva iz Celja, združeno s cerkvenim pevskim zborom teharskim pod vodstvom gimnazijskega profesorja g. M. Berganta iz Celja. Vse pesmi spremelja na prenovljenih orgljah, kakor tudi proizvajajo par orgeljskih komadov, domači organist in tukajšnji rojak Fran Luževič. Ker je spored koncerta izbran iz samih krasnih novejših cerkvenih pesmi naših odličnih slovenskih skladateljev, se že v naprej uljudno vabite, da se tega koncerta udeležite tudi iz sosednih župnij. Spored koncerta objavimo pravočasno.

Novi cerkev pri Celju. Naše Prosvetno društvo si je pred kratkim nabavilo lep nov gledališki oder, na katerem bo vprizorilo, oziroma ponovilo na splošno željo občinstva v nedeljo dne 12. majnika ob treh popoldne v šolskih prostorih zanimivo igro »Lovski tat«, drama v petih dejanjih.

GOSPODARSTVO

Vinogradništvo.

V ublaženje novega trošarinskega zakona. Zastopniki slovenskih gostilničarjev so se mudili te dni v Beogradu pri finančnem ministrstvu. Zastopnik finančnega ministra g. Gospodnetič je obljubil odposlanstvu, da se bo plačevanje povišane trošarine, ki bi se morala plačati že dne 15. maja, odložilo do konca leta. Dovoljeni bodo tudi obroki. Prvi odbrok bo znašal 10%. Nadalje jim je obljubil, da se register na pivu ukine. Glede registra na vino in na žganje se bodo še vršili razgovori in se bo skušalo priti do sporazuma. Odpisala se bo oblastna trošarina, ki se obračunava pri državni trošarini. Odposlanstvo je nadalje zahtevalo, da se zniža trošarina na alkohol, ki je v založnih kletih. Izvede naj se nadalje izenačenje taks na plesne zabave v vsej državi. Po odloku davčnega oddelka finančnega ministrstva bode finančna kontrola vsakomur, kdor ima plačati trošarino od zalog po stanju dne 15. aprila t. l., izračunila to trošarino in ga o višini zneska obvestila s pristavkom, da sme vsakdo prositi, naj se mu podaljša rok za plačilo trošarine od zalog preko 15. maja t. l. — Prošnje, utemeljene s tehtnimi razlogi, je vlagati pri finančni direkciji in kolkovati s kolkom za 25 Din. Dokler prošnje ne bode rešilo ministrstvo za finance, se na zaloge dne 15. aprila t. l. odpadajoča trošarina ne bo izterjevala prisilnim potom. Za pijače, ki se prodajo po 15. aprilu t. l., se more odpadajoča trošarina sprosti plačevati. Olajšava je torej v tem, da se more od zalog po stanju dne 15. aprila 1929, kolikor še niso razprodane, plačati trošarino v podaljšanem roku. Garancije za plačilo dolžne trošarine finančna uprava ne bo zahtevala, pač pa bo za plačilo jamčilo blago in razen tega še lastnik z vsem svojim premoženjem. Spričo velikega umeva-

nja, ki ga je pokazala finančna uprava za prizadevanja gospodarskih krogov, da se izvedbe novega zakona po možnosti omili, smemo pričakovati, da se bodo tudi ostala vprašanja glede novih trošarinskih predpisov, ki še niso rešena, v pričakovanem pravilniku popolno uredila.

Vinarski kongres in občni zbor Vinarskega društva za Slovenijo, ki je bil določen in že tudi v časopisju objavljen za dne 11., 12. in 13. maja v Krškem, se preloži na dan 25., 26. in 27. maja, ker ima svoj letni občni zbor 12. majnika Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo na Bledu. Razpored je isti, kakor je bil objavljen in sicer prvi dan 25. maja ob 8. uri zvečer seja glavnega odbora in delegatov, drugi dan 26. maja ob 10. uri popoldne otvoritev kongresa z aktualnimi referati o bodočem trsnem sortimentu Slovenije in s predvajanjem filma o zatiranju bolezni in škodljivcev vinske trte; popoldan ob treh občni zbor z običajnim dnevnim redom. Referatom in predvajanjem filma lahko prisostvujejo tudi ne člani. Tretji dan 27. maja se vrši podučni izlet na Bizeljsko. Ob tej priliki ponovno vabimo vinogradnike, da se tega prvega vinarskega kongresa udeležijo v čim častnejšem številu. Priprave so v polnem teku pri centrali, kakor tudi v Krškem in na Bizeljskem. Radi prenočišča v Krškem in izleta na Bizeljsko sprejema prijave, kakor tudi kavčijo za naročene avtomobile 30 Din do 20. maja društveni blagajnik gospod Albin Dular, oblastni uradnik v Mariboru. Brez pravočasne prijave društvo ne bo skrbelo niti za prenočišče niti za vozila.

Vinski trg. V zimi je počivala vinska trgovina, sedaj pa se je zopet nekoliko oživila. Cene so se sicer dvignile za 30 do 60 p pri povprečnih vinih ter se učvrstile, vendar pa se dosedaj še niso izpolnile nade vinogradnikov kljub pozehi, ker pričakuje trgovina pravilnik k novemu trošarinskemu zakonu in si noče nabavljati večjih množin in tudi še čaka, kako bo pokazala gorica meseca maja. Sigurno pa je, da bodo šle vinske cene polagoma navzgor. — Čez Trst se je lansko leto uvozilo v Jugoslavijo 1302 hl, dočim leta 1927 samo le 215 hl. — Na Francosko so nekateri vinski eksporterji izvozili v zadnjem času okrog 5000 hl rudečega vina iz negotinske okolice, ker je francoski vinski veletrgovini ugajala cena 2 Din za 1 l.

Vinska izvozna akcijska družba v Osijeku. V Osijeku se je ustanovila vinska izvozna akcijska družba, sestojča iz baranjskih, bačkih in slavonskih vinogradnikov v zvezi z dvema velikima avstrijskima uvoznima vinskima tvrdkama. Namen družbe je izvoz vin svojih članov na inozemske trge. Kapital znaša 10 milijonov dinarjev. Vojaško poveljstvo je direkciji tega podjetja prepustilo pripravne prostore za kleti. Ker je naša vinska izvozna trgovina v zadnjem letu nazadovala za 350 vagonov napram letu 1927 (930:570 vagonov), se mora novo podjetje samo pozdraviti, posebno ker je stopilo v zvezo z Nemško Avstrijo, kamor izkazujemo po statistiki samo malenkosten izvoz

iz Jugoslavije. Tako se je n. pr. v mesecu januarju t. l. uvozilo v N. Avstrijo 33.594 hl vina in sicer iz Italije 8461 hl, iz Madžarske 7449 hl, iz Španije 5945, iz Grške 5414 hl, iz Bolgarske 1971 hl, iz vseh drugih držav pa samo krog 600 hl, s Francijo vred. Morali se bodemo malo bolj pobrigati tudi za izvoz naših slovenskih vin.

*

Kmetijska dela v maju.

Živina.

Živina je komaj pričakala, da se v pogledu krmljenja spremeni in obrne na bolje. Molzno govedo je časoma paсти, časoma pa krmiti v hlevu, ker so tozadevni poskusi dokazali, da dobimo največ mleka ob paši, ki je združena obenem tudi s krmljenjem v hlevu.

V vinogradu.

Zle posledice letošnje hude zime hočejo vinogradniki ublažiti s tem in onim, kakor se pač komu ta in oni navset zdi najbolj pameten. Toda eno je sigurno, namreč da so nizke vzgojne oblike, odnosno trte nizko pri tleh najmanj trpele.

Ko so mladike postale 10 do 15 cm dolge, jih poškopimo prvič proti peronospori z enoodstotno raztopino modre galice ob lepem vremenu. Škopiti je tako, da pada mešanica kot fina megla tudi na spodnjo stran listja. Če je koj po škropljenju sledil dež, je škropljenje prvi dan ponoviti in sicer povsod, kjer je bila galica izprana. Približno v istem času žveplamo vinsko trto proti oidiju ali trtni plesni. Pri žveplanju je paziti na to, da žveplena prahu ne posipamo na listje in kabrnike, marveč ga razpršimo v tanko meglo, ki se vsede na vse trtne dele ter od pripekajočega solnca takorekoč prime. Pokončujemo grozdnega sukača in trtnega zavijača. To delo opravljajo najlažje otroci, ki s priostrenimi kaveljčki ali nalašč v ta namen napravljenimi pincetami mrčes pobirajo in ga uničujejo.

V sadonosniku.

Obnovimo drevesne kolobarje pri drevju, ki smo ga vsadili v prejšnjem letu na stalno mesto. Drevesni kolobarji imajo nalogo dovajati deževnico, katere mlada drevesa v prvih letih po sajenju zelo mnogo potrebujejo. Drevesni kolobar pa omogoča tudi pristop zraka do korenin, kar pospešuje rast drevja v znatni meri. Kolobar je držati prost plevela in trave, da drevesu ne odtegujemo po nepotrebem hranilnih snovi in potrebne vlage. Pokončujemo gosence od prstenčarja, glogovega belina, zlatnice in druge, v kolikor jim moremo priti do živega. Težko je namreč zatirati to golazen, ko se je razlezla po drevju. Po sadovnjakih vidimo v tem času pogostoma, da se melje iz luknje v deblu črvojedina in pada na tla. To je znamenje, da je v deblu črv — vrbarjeva ličinka. Z ozkim rezilom razširimo rano, odkoder prihaja črvojedina na dan. Potem pa z živo segamo tako dolgo po rovu, da zmečkamo zajedalca. Vrbarja v luknji uničimo tudi na ta način, da zažveplamo odpr-

tino ter je nato dobro zadelamo s cepilno smolo. Proti škrlupu škropimo z enoodstotno raztopino modre galice. Listne ušice, ki se pojavljajo v tem času večkrat v ogromnih množinah, pokončujemo z raztopino tobačnega izvlečka in mazavega mila. V 10 litrih raztopimo 15 dkg tobačnega izvlečka in približno toliko mazavega mila. Zoper krvavo ušico nam služi kot najcenejše sredstvo petrolejeva mešanica, ki jo priredimo iz pol kg petroleja, pol kg mazavega mila in 10 litrov vode. Tudi drevesni karbolinej ali dendrin služi kot izborno sredstvo zoper tega škodljivca. Na 5 litrov vode vzamemo 1 liter dendrina. Pri novo zasajenem drevju pazimo, da ni preveč trdno privezano in se zemlja lahko seseda ž njim. Utegnilo bi se namreč pripetiti, da bi drevje obviselo na kolju, ako bi bilo preveč trdno privezano. Odstranjujemo poganjke, ki izhajajo iz divjega dela debela pri tleh. V drevesnici okopavamo ob lepem vremenu ter odstranjujemo vse poganjke iz nežlahtnega dela. Ta posel izvršujemo z največjo previdnostjo. Nerodnež lahko povzroči pri tem opravlilu obilno škodo.

Na polju in travnikih.

Ako smo koruzo preiskusili glede kaljivosti, bomo setev izvršili lahko brez strahu, da bi bila prerodka ali pregošta. Dognano je, da je v letošnji zimi trpela tudi kaljivost koruze. Pisec teh vrstic je imel od 100 zrn 95 kaljivih. Koruza je podvrsta konjskega zoba in je bila shranjena na odprtem podstrešju. Ko je vzrastel krompir in koruza približno 1 dm iz zemlje ter se je napravila prstena skorja, je napočil čas za okopavanje.

Na vrtu.

Sadimo kumare, melone, paradižnike, kolerabo in drugo zelenjavo. Sejeimo salato v več presledkih, da imamo poleti v vsakem času dovolj užitne solate na razpolago. Pripravimo zemljo za pozno zelje, katerega sadimo koncem maja ali začetkom junija. Opravimo vsa dela na vrtu v redu in o pravem času, da bomo imeli dovolj okusne zelenjave za kuhinjo.

V kleti.

Pretočimo mlada vina v drugič, preden nastopi poletna vročina. Praznih sodov ne postavljamo na solnce, da se ne zaredi cik in se posoda ne pokvari. Ko smo jih umili s čisto vodo, jih postavimo na veho pred kletjo v senčnem toda suhem prostoru, da se izcedi voda, tretji dan pa jih zažveplamo. V vlažnem prostoru bi sodi v nezažveplanem stanju prav kmalu splesnili. Porablajo naj se azbestni žvepleni trakovi in sicer 1 trak na polovnjak. Žveplanje se ponovi vsakih 4—6 tednov, kar je odvisno od shrambenega prostora.

V maju kmetič z vsem veseljem polje seje in sadi; z bujnim cvetjem in zelenjem zemlja cela se krasi.

Vekoslav Š t a m p a r.

Razvoj mlekarstva v Avstriji.

V prvih povojnih letih smo tudi iz Slovenije izvažali na tisoče hl mleka v Nemško Avstrijo po prav dobrih cenah. Na stotine vagonov je šlo v Gradec, na Dunaj in v druga mesta. Tudi sirovega masla in sira se je izvozilo na vagone. Nemška Avstrija je bila glede mleka in mlečnih izdelkov tedaj silno pasivna država in je n. pr. samo v letu 1925 in 1926 plačevala inozemstvu nad eno četrtno milijarde dinarjev za uvoz teh produktov. Kmetijsko ministrstvo je torej v zvezi z drugimi podeželskimi korporacijami napelo vse sile, da dvigne donos domačega mleka in se s tem osamosvoja od tujega uvoza ter si prihrani po možnosti težke milijone. Žilavi in smotreni vztrajnosti Nemcev se je že v par letih posrečilo, da so znižali uvoz za mleko in mlečne izdelke od 320,840.000 Din v letu 1924 na 91,464.000 Din v letu 1928, izvoz pa zvišali od 8,640.000 Din na 57,320.000 Din v istih letih, kljub temu, da se je domača potrošnja mleka najmanj početrila. — Naj govore številke, kakor jih prinaša njihova agrarna centrala (šilingi spreračunjeni na dinarje 1:8):

Uvoz je znašal v letu 1924: mleka za 97,968.000, masla za 75,464.000, sira za 131,408.000, skupaj za 320,840.000 Din; leta 1925 mleka za 108,400.000, masla za 60,536.000, sira 73,632.000, skupaj za 250,568.000 Din; leta 1926 mleka za 96,448.000, masla za 80,144.000, sira za 65,344.000, skupaj za 257,928.000 Din; leta 1927 mleka za 28,704.000, masla za 73,496.000, sira za 58,776.000, skupaj za 160,976.000 Din; leta 1928 mleka za 7,056.000, masla za 34,880.000, sira za 49,424.000, skupaj za 91,464.000 Din.

Izvoz je znašal: leta 1924 mleka za 3,168.000, masla za 184.000, sira za 5,296.000, skupaj za 8,640.000 Din; leta 1925 mleka za 7,472.000, masla za 6,776.000, sira za 4,736.000, skupaj za 18,984.000 Din; leta 1926 mleka za 3,840.000, masla za 9,740.000, sira za 9,008.000, skupaj za 23,488.000 Din; leta 1927 mleka za 5,416.000, masla za 8,408.000, sira za 9,568.000, skupaj za 23,392.000 Din; leta 1928 mleka za 9,888.000, masla za 21,368.000, sira za 26,064.000, skupaj za 57,320.000 Din.

Naj služi to intenzivno in smotreno gospodarstvo tudi nam za vzgled posebno na zadružnem polju, ker ima ta država, ki broji komaj polovico našega prebivalstva kljub svoji veliki industriji glasom poročila Splošne zveze gospodarskih zadrug 3296 gospodarskih zadrug in med temi 743 mlekarskih in 330 živinorejskih.

Poglejmo si n. pr., kako je delala ena izmed njihovih največjih štajerskih zadružnih mlekarj: »Landforst« v Kapfenbergu v letu 1928. Največji dohod mleka je bil dne 20. majnika v približni izmeri 21.000 l, najmanjši dne 1. marca 12.000 litrov. Celokupni dohod je znašal 5,613.000 litrov. Od te množine se je prodalo v svežem stanju okrog 3,876.700 litrov, ostanek se je predelal v emendolski, polemendolski in mehki sir ter v sirovo maslo (1,118.700 litrov).

Od zadrugarjev sprejeto mleko je imelo povprečno 3.85% maščobe in se je plačevalo po 34.6 grošev ali po 2.76 Din.

Najmlajša mlekarica zadruga se je sedaj ustanovila v obmejnem Cmureku. Vlada ji je dala 135.000 šilingov ali 1.080.000 dinarjev obratnega kredita na razpolago, za koje je prevzela deželna vlada sojamstvo. Razun tega je tudi iz lastnih sredstev podprla to novorojeno dete. Mlekarsko poslopje s potrebnimi stroji stoji v bližini kolodvora in 20 podželskih zbirališč za mleko skrbi za obrat, ki se je pričel dne 8. aprila t. l. Glavno težišče se polaga na izdelovanje surovega masla za dunajski trg in za letovišča. In kar je glavno: Vsi zadrugarji garantirajo z zadrugo vred, da hočejo zadrugo voditi strogo po združnih in trgovskih načelih. — Rok.

*

Gospodarska obvestila.

Živinorejska zadruga za Slovenske gorice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah priredi v nedeljo, dne 12. maja 1929 ob devetih dopoldne v gostilniških prostorih Franca Čeh v Zavrhu, Spodnja Voličina, gospodarsko predavanje. Razpravljalo se bode osebno o napravi javne tehtnice v Zavrhu. Vsi posestniki občin Čermljenška, Zavrh, Selci, Straže, Žikarci, Ragoznica naj se udeležijo tega velevažnega zborovanja.

Čebelarica podružnica za Ptuj in okolico priredi na praznik Vnebohoda v četrtek, dne 9. maja t. l. čebelarici tečaj in sicer ob pol 10. uri predpoldne v šoli na Bregu, ob dveh popoldne pa pri čebelnjaku g. Kanclerja na Sp. Hajdinu. Predavanje bo jako podučno in zanimivo, vsled česar se vabijo vsi čebelarji, da se ga udeležijo!

Živinski in kramarski sejem v Teharjih. V ponedeljek, dne 13. maja t. l., se vrši v občini Teharje veliki živinski in kramarski sejem. Kupci in prodajalci se vabite k obilni udeležbi!

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 4. majnika 1929 so pripeljali špeharji na 42 vozov 116 zaklanih svinj, kmetje 28 vozov krompirja, 2 voza čebule, 18 vozov sena, 7 vozov slame in 3 voze škopa. Svinjsko meso so prodajali po 15 do 25 Din, krompir po 2 do 2.50 Din, seno po 120 do 200 Din, slamo po 80 do 100 Din, škop 2 do 2.50 Din, čebula 4 do 5 Din. Pšenica je po 3 Din, rž 2.50 Din, ječmen 2.50 do 3 Din, oves 1.50 do 1.75 Din, koruza 2.50, ajda 2, proso 5 do 6, fižol 5 do 7 Din. Kokoši komad po 37 do 50 Din, piščanci 50 do 80 Din, gos 80 do 100 Din, puran 70 do 80 Din, jagnje 90 do 100 Din, kozlič 50 do 150 Din. Jabolka so po 6 do 10 Din, mleko po 3 do 3.50 Din, smetana po 12 do 16 Din, surovo maslo po 40 do 44 Din, jajca po 1 do 1.25 Din, med 18 do 20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo z dne 30. aprila 1929. Prignanih je bilo 16 konj, 16 bikov, 83 volov, 346 krav in 11 telet. Skupaj 472 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 9 do 10 Din, poldebili voli od 8.50 do 9 Din, plemenski voli od 7.75 do 8 Din, biki za klanje od 7.50 do 9.50 Din, klavne krave debele od 8.50 do 9 Din, plemenske krave od 7.75 do 8 Din, krave za klobasarje od 5.25 do 5.50 Din, molzne krave od 7 do 8 Din, breje krave od 7 do 8 Din, mlada živina od 7.50 do 10 Din, teleta od 11 do 12 Din. Prodanih je bilo 277 koma-

dov, od teh za izvoz v Avstrijo 12 komadov in v Italijo 26 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 3. maja 1929. Na sejemu je bilo pripeljanih 358 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 125 do 150 Din, 7 do 9 tednov 225 do 250 Din, 3 do 4 mesece 350 do 450 Din, 5 do 7 mesecev 480 do 550 Din, 8 do 10 mesecev stari 580 do 750 Din, 1 leto 1000 do 1200 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 17 Din. Prodalo se je 246 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso ter meso od bikov, krav in telic 1 kg od 10 do 18 Din, telečeje meso od 15 do 22.50 Din, svinjsko meso sveže od 15 do 25 Din.

Lintfort v Nemčiji. Slovensko katoliško delavsko društvo nam sporoča, da je društvo izgubilo letos že dva člana in eno članico za vedno in sicer: Simonič Franc, umrl dne 12. aprila v starosti 58 let, Krajnc Jurij, umrl 24. aprila v starosti 52 let in Hauptman Terezija, umrla 5. marca v starosti 69 let. Slučaj je tem bolj žalosten, kjer so nas zapustili pravi in goreči Slovenci ter zvesti društvu in cerkvi do zadnjega vzdih. Društvo jih ohrani v vednem spominu in boji jim tuja zemlja lahka!

Maribor. Naš Maribor je obiskal v petek 3. majnika prometni minister gospod dr. Anton Korošec. V spremstvu velikega župana g. dr. Schaubacha in bivšega ministra gospoda Vesenjaka se je odpeljal v Slovenske gorice in na svoj dom pri Sv. Juriju ob Ščavnici. — Pevski koncert društva »Maribor« se je v petek zvečer lepo obnesel. Velika dvorana Götz je bila napolnjena občinstva. Pevski točke so izvajali pevci in pevke izvanredno dobro. — Veliko kopališče na Dravi bo zgradila mestna občina na Felberjevem otoku pri Kamnici. Dela so že razpisana. — V Mariboru več ljudi umrje nego se jih rodi. Tako je v mesecu aprilu bilo rojenih v mestu 56 otrok, a umrlo je 65 oseb, večinoma seveda v bolnici. V zakonski jarem pa se je po Veliki noči že podalo vsega skupaj 27 parov. — Mesarska zadruga je imela občni zbor prejšnjo nedeljo in je zopet izvolila soglasno svojega agilnega in priljubljenega načelnika gospoda Romana Brezočnik za predsednika, a gospoda Martina Filipič za podnačelnika. — Občinski svet je v torek dne 30. aprila volil davčno komisijo za mesto Maribor, ki bo odločala o odmerjanju pridobnine. Tu pridejo pred vsem v poštev: obrtniki, trgovci, industrijci, potniki, zastopniki, zdravniki in odvetniki. Izvoljeni so bili sledeči gospodje: župan dr. Juvan, obrtnik K. Tratnik, trgovca Karl Jančič in Franc Gulda, tovarnar Dračar in obrtnik Karl Robaus. — Vlomi se zopet množijo. V okolici skoro vsak dan svedrovci in klateži vlomijo v trgovine in privatne hiše. — Zadnjič smo poročali, da so Kamničani sklenili, da se napelje električna sila tudi v Kamnico in Rošpoh. V nedeljo dne 5. maja pa se je vršilo skupno zborovanje občanov od Sv. Petra in Zrkovce v Zrkovcih za skupno napeljavo električne sile iz Maribora v Zrkovce in od tam čez Dravo v Sv. Peter.

Vurberg. Na Vurbergu se je v nedeljo dne 28. aprila poročil gospod Viktor Kegl, upravitelj grofa Herbersteinovega veleposestva, z učiteljico Davorino Zelenko. Priči sta bila g. Jožef grof Herberstein in g. B. Orožen, lekarinar iz Ptuja. Odličnemu narodnemu paru najsrčneje čestitamo. Po poroki se je pri večerji razvila prav živahna zabava, katere so se udeležili mnogoštevilni prijatelji poročencev, med njimi tudi naši slovanski bratje Rusi, na čelu z vodjem ruskega sanatorija g. Boslavom Okolokulak.

Jarenina. Zopet je zvon iz stolpa lne bolestno zajučal in razglasil zadnje slovo tokrat mlademu življenju Jetice Jančič. Še lansko Veliko

noč se je njen izborni sopran vedro razlegal v domači cerkvi Stvarniku v slavo. Ko pa se je ob letošnjem vstajenju Gospodovem razlil zvona glas v njeno bolniško sobico, je bridko zaihtela in zaplakala. Nagla sušica je vstrajno cerkveno pevko zagrebela v zgodnji grob. Bog jo primakni k nebeškim šmarnicam v večni pomladi, saj je vsako leto s tolikim veseljem hitela svežit in krasit Marjine šmarnice z lepim svojim glasom v cvetnem majniku!

Sv. Jurij ob Pesnici. Krasen dan je napočil nedeljo dne 28. aprila, ko je bilo nastavljen slovesno blagoslovljenje novih zvonov pri Sv. Juriju ob Pesnici. Slovesno blagoslovljenje je izvršil ob obilni asistenci preč. gospod stolni kanonik dr. Maksimilijan Vraber. Ljudstva domačega in sosednega in tujega je bilo ogromno, med njimi tudi avstrijski Slovenci, žal sedaj odtrgani od šentjurske župnije. Slovesna sv. maša, ki je sledila pridigi, je s Te Deum zaključila celo vznešeno slovesnost. Na to se je počelo dviganje zvonov v stolp ob napeti pozornosti vseh pričujočih. Nesreča, ki je grozila s tem, da je skočila prav pri dviganju naj težjega zvona vrv iz svojega tira, je bila srečno odstranjena. V pol uri so bili novi klicarji božji že v družbi preostalega. V kratkem času so zapeli — prvič spet po 13 letih — vsi skupaj in šentjurčani imajo zopet kot nekaj lepo ubrano petje zvonov. Največjemu, posvečenemu sv. Juriju, je edini boter gospod Ivan Šerbinek, veleposestnik na Jedlovniku, drugemu, posvečenemu sv. Jožefu, gospa Alojzija Dobaj, veleposestnica na Grušenah, zadnjemu, ki je posvečen sv. Alojziju, gospa Alojzija Škerbinek, soproga gospoda Jakoba Škerbineka, veleposestnika na Jurskem vrhu, ki je ta zvon sam omislil in daroval.

Sv. Jurij v Slov. gor. V nedeljo dne 28. aprila smo položili k večnemu počitku starost naših velikih slovenskih mož, Franca Wella, veleposestnika v Žicah. Strt po svojem velikem in nesebičnem delu in bridkosti svetovne vojne je legel v grob, ko je dočakal 74. leto svoje starosti. Spremljala ga je velika množica njegovih prijateljev in znancev na njegovi zadnji poti. Domači gospod župnik je ob odprtem grobu se poslovil od njega, ko je nam omenil njegove velike čednosti in nebroj zaslug, ki jih je imel za lastno gospodarstvo, za svojo obćino, posebej pa še za celi šentlenartski okraj. Domači pevci so mu na domu in ob odprtem grobu zapeli par žalostink. Bil je v svoji občini dolgoletni župan, za koje je po očetovsko skrbel. Dalje je bil okoli 30 let okrajni načelnik, ter načelnik okrajne hranilnice, deloval je v raznih odborih, kakor pri lenarški posojilnici, domačem šolskem odboru itd. Ko je postal načelnik okrajnega zastopa, se je začelo njegovo veliko delo, ki ga je izvršil s svojimi tovariši odborniki, ter bo ostalo celemu okraju v trajnem spominu. Tako so dobili prej toliko znani hlatni in nedostopni kraji: Sv. Jurij, Sv. Benedikt in Sv. Rupert krasne okrajne cestne zveze. Ni prej odnehal, dokler ni štajerski deželni odbor na to prepotrebno delo pristal ter ga tudi podpiral. Še pod njegovim vodstvom se je začelo z gradnjo nove okrajne ceste Sv. Jurij—Marija Snežna, oziroma Velka. Nato je nastopila doba gerentstev. Bil je sicer neizprosna, a blag, miren, nesebičen, delaven katoliški mož, spoštovan tudi od svojih političnih nasprotnikov. V spolnjevanju svojih verskih dolžnosti je bil natančen, dokler je mogel, je redno prihajal ob nedeljah, tuptam se tudi med tednom v svojo farno cerkev. Ko se je že postaral, je rad rekel, skoro bom šel v hišo Očetov. Da, odšel je po plačilo, saj je imel veliko zakladov, ki jih molj iz rja ne sne. Kakor je bil velik v življenju, tako velik po zaslugah je legel k počitku. Zapustil je nepozabljen domače, ki so se med seboj iskreno ljubili. Bil njim je najboljši gospodar, blag oče in iskušen vodnik. Spomin tvojega velikega dela pa ostane neizbrisna. Počivaj v miru do svidenja naš zvezdami. Njegovi težko prizadeti družini pa naše sožalje!

NEKAJ IZVANREDNEGA

Vam nudi nakup birmanskih daril v trgovini ur in zlatnine

M. ILGER in sin

Maribor, Gosposka ulica šte. 15

Samo prvovrstni proizvodi po čudovito nizkih cenah, kar jamči ogromna izbira. — Tudi na obroke brez poviška cen.

580

Sv. Bolhenk v Slov. gor. Smrt je zagospodarila pri nas, zlasti obiskuje Biš. Pred kratkim je tamkaj umrla dobra in ugledna stara mati Marija Žampa, sedaj pa imajo pri eni hiši kar dva mrliča. Pri Murkovih je v sredo zvečer umrl stari oče, nekdanji veleposestnik in župan Karl Murko, v četrtek zjutraj pa mu je sledila v večnost njegova snaha Terezija. Skupno sta položena na pare, skupaj bodeta počivala v grobu. Za njima pa plakaj bodeta mož in otroci. — Pred kratkim v Bišu ustanovljena požarna bramba priredi v nedeljo dne 12. majnika popoldan svojo društveno veselico. Ker si hoče to prepotrebno in pridno društvo nabaviti za izkupiček prireditve gasilske potrebščine, mu želimo obilnega obiska in dosti čistega donosa! V slučaju slabega vremena se vrši prireditev prihodnjo nedeljo dne 19. majnika.

Ribnica na Pohorju. V kratkem beležimo obletnico, odkar je prevzel predstojništvo naše občine gospod Franc Vitzman, bivši naš dolgoletni učitelj in nadučitelj. Kot vzor modrega župana, kateremu je dobrobit občine glavno načelo, ga nam Bog ohrani na tem mestu zdravega še mnoga leta! — V občinskem delokrogu je zavzemal letos izredno zanimanje zakup občinskega lovišča. Precej strank je uvedlo tekmo, kajti še znatno število dolgouhcev in tuintam kakšen srnjak se še znajde po naših občinskih loviščih. Zakup pa je ostal končno v rokah prvaka vzornega kmetovanja in modrega občinskega svetovalca gospoda veleposestnika Antona Podlesnik. Ne iz nagiba za lastno korist, nego v splošno blaginjo občine je prispeval dotični gospod najvišji zakup 6000 Din letno. — Nadalje se je skušalo rešiti pravično tudi vprašanje preskrbe naših revežev, ki jih je nemila usoda tirala od hiše do hiše. Niso pa se nabile na javna mesta zgolj le tablice: »Beračenje je prepovedano«, nego priznala se je tem siromakom na posebnih občinskih sejah tudi redna povišana mesečna podpora. Početje je jasno pokazalo hvalevredno smisel ustreči občinstvu obojestransko: kmetu odvoditi nadležnost, revežu pa olajšati trnjevo pot od praga do praga. Gotovo ni daleč tudi čas, ko naša občinska avtoriteta vzame v resno zamisel tudi oskrbitev »Uhožnega doma«, s čemur bi dober glas naše občine zavzel še višjo stopnjo.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Smrt je zavihetela močno svojo koso ter pobrala pošteno staro kmečko korenino Štefana Lenarta v Zg. Pleterjah v starosti 72 let, nato 73letnega prevžitkarja Simona Kuharja in 74letno Jozefo Osl v Župeči vasi; slednja je bila zglebna krščanska mati in vdova, zato ji naj dobri Bog, ki mu je tako zvesto služila, obilno poplača vse, kar je dobrega storila in kar je trpela! V težki smrtni bolezni in v potrpežljivosti ji je bila podobna Ana Vrabič v Apačah, ki je šela 62 let, dočim jih je kmetica vdova Katra Pišek v Sv. Lovrencu dosegla 72. Vmes pa je smrt ugrabila tudi 26letnega kmečkega sina Rudolfa Žumer. — Težko je nesreča to zimo obiskovala dninarja Antona Kaučevića v Apačah: najprej se mu je pod težo snega zrušila streha koč, v kateri je z družino imel najeto stanovanje. Ko je z velikim trudom streho za silo popravil, pa je nekega večera cela koč zgorela in v njej vsa obleka, živež in pohištvo. — Tudi pri nas se je sestavil zdaj odbor, ki

bo poskrbel vojnim žrtvam naše fare in občine primeren spomenik!

Sv. Miklavž pri Ormožu. Preteklo sredo smo spremili k zadnjemu počitku kmeta Jožefa Pavličič iz Vuzmetinec. Podlegel je v 72. letu svoje starosti vodeniki, ki ga je zadnje dni tako mučila, da je kričal noč in dan. Umrli je igral v javnem življenju precejšnjo vlogo. Več let je bil župan občine Sv. Miklavž. Bil je tudi predsednik okrajnega šolskega sveta in je kot tak pozidal novo šolo, ki je ena najlepših v celi okolici.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukaj se je v ponedeljek dne 29. aprila poročila vrla mladenka Marijine družbe, članica orliškega krožka in drugih prosvetnih društev Lojzika Topolnik s tesarskim polirjem in posestnikom Alojzjem Gomzi, oba iz Selišč. Na pobudo nevestinega svaka Alojza Neudauer iz Gornje Radgone so gostje darovali za dijaško kuhinjo v Mariboru Din 94.60. Novoporočencema želimo obilo sreče!

Raskrižje pri Ljutomeru. Letos sv. Cerkev obhaja 200letnico, odkar je sv. Ivana Nepomuka prišla med svetnike. Raskrižka cerkev, ki je že od svojega postanka romarska cerkev in katero je prevzvišeni nadškof Anton Bauer lansko leto izročil upravi salezijanske družbe, je posvečena sv. Ivanu Nepomuku. Da bi omenjeno obletnico čimbolj in v duhu sv. Cerkve proslavili, smo za letos napovedali dvojne duhovne vaje: prve za odrasle mladeniče in može, druge pa za mladenke in žene. Za mladeniče in može se bodo vršile od 16. maja zvečer do 20. maja, ko bomo obhajali praznik sv. Ivana Nepomuka, za mladenke in žene pa od 29. maja do 2. junija, dan, ki je določen za praznik Marije Pomočnice. To dajamo na znanje vsem mladeničem, možem, mladenkam in ženam, ki nekolično dni v samotni želijo posvetiti svoji duši!

Sv. Trojica v Halozah. Umrl je dne 23. aprila Franc Bedrač, kmet v Doleni, v starosti 46 let. Bil je dolgoletni naročnik »Slovenskega Gospodarja«.

Zreče. Družina Kotnik, kjer je »Gospodar« vsakotedenski gost, žaluje za svojim očetom. Umrli je Peter, dopolnivši 79 let življenja. Leta 1923 je s svojo ženo, ki jo sedaj zapušča, obhajal zlato poroko. V javnem življenju je mož bil zanesljiva osebnost in vedno na pravem mestu. Pogrebnikom se je dopadalo ter so pohvalili štiri sinove, ker so krsto z očetom nosili na svojih ramah od cerkve do groba.

Laporje. Iztrgala je kruta smrt iz objema ljubečih staršev v cvetu življenja vzorno jim hčerko Kristino Urlep. Neprizanesljiva morilka jetika je pretregala dragoceno nitko mladega, upajočega življenja. Splošna njena priljubljenost je privabila na njeno zadnjo pot ogromno množico vseh, ki so jo poznali in spoštovali. Na domu žalosti in ob grobu se je z ganljivimi besedami poslovila od nje mladenka-sovrstnica.

Blato pri Konjicah. V nedeljo dne 21. aprila smo spremili k zadnjemu počitku pridnega gospodarja in skrbnega očeta Franca Levart, posestnika iz Blata pri Konjicah, v 56. letu svoje starosti. Zapustil je žalujočo ženo in še nepreskrbljene otroke. V slovo mu je govoril okoliški župan Franc Strmšek. Na grobu so mu pevci zapeli žalostinko. Nobeno oko ni bilo suho, ko smo se poslavljali od njega. Počivaj v miru!

Dramlje. Na gostiji pri Martinu Kozar je g. Mlakar Jože, posestnik in gostilničar, nabral 100 Din za dijaške kuhinje in sicer 50 Din za celjsko in 50 Dn za mariborsko.

Rogaška Slatina. Ko ozeleni tudi vrh Dončke gore, jo naskočijo prijatelji lepih razgledov, da prisostvujejo otvoritvi nove koč, ki jo je zgradil z velikimi žrtvami tukajšnja planinska podružnica. Nekateri nepočakanci niso mogli brzdati svoje radovednosti, pa so s silo vdrli v njo. Dobro, da niso bili zraven okoličani, ki bodo samo pridobili s novdizom

tujkega prometa. Še bolje pa je dejstvo, da so predrzneža takoj dobili in očitno ožigosali nečuvven vandalizem turistov s takimi manirami. — Končno je našel odbor za postavitev spomenika padlim Križevčanom primeren prostor zanj ob steni kaplanije nasproti cerkve. Še ta mesec začnejo staviti lično kapelico, v kateri bodo domačini in tujci občudovali umetniško delo kiparja Kosa — Kristusa, ki sprejema padle junake. Spomenik bo v kras okolici in čast nadžupniji in odboru. Učinkovit spomenik je odbor postavil na svetotrojiškem pokopališču počivajočim, vojakom želansko jesen. Tudi ta priča o hvaležnosti tukajšnjega ljudstva napram žrtvam svetovnega klanja. — Našega Društvenega doma se je spomnil tudi tisti dobrotnik, ki je govoril pri otvoritvi in blagoslovitvi leta 1913 z lepo svoto 300 Din; 100 Din nam je poslal dalje gospod župnik M. Roškar. Obema kličejo hvaležna srca naše mladine: Bog ju ohrani in krepil! — Dne 12. maja ob pol desetih in ob 15. uri bomo napolnili slatinsko kino, da se divimo veličastnemu filmu »Sv. Frančišek«. Kdor ga bo videl, ga ne bo pozabil nikoli!

Sladkogora. S 1. majnikom se je začelo z delom pri cesti od Lemberga na Sladkogoro. Gospod poslanec je prav spretno delo uredil. Nekatera dela je dal delati na akord, za nekatera dela pa dobijo plačano na uro, tako da bo cesta v teku majnika gotova. — Temi bolj počasno pa gre z upostavitvijo postajališča med Poljčanami in Ponikvo. Na dolgi progi 16 km ste potrebni dve vmesni postaji, a niti ene ne morejo postaviti. Kje je krivda? Pri okoličanih prav gotovo ne; ti so pripravljivi dosti žrtvovati. Krivda je pri železniški direkciji. — Vodovodna zadruga se je ustanovila, ki ima namen upostaviti tri vodovode. S potrjenjem pravil imamo že opraviti tri mesce in 14 dni, tako da se je bati, da bodo fondi izrpani, prej ko se mi oglasimo za podpore.

Sv. Štefan pri Žusmu. Zvonovi so naznanili tužno vest, da je po daljši mučni bolezni za vedno zatisnil oči komaj 52 let star Franc Romih. Rajni je bil dober mož in skrben oče ubogih, občinski svetovalec in načelnik cerkvenega konkurenčnega odbora, katere peklice je vesno izpolnjeval, dokler ga ni bolezen položila v posteljo radi posledice vojne. Kako priljubljen je bil rajni, je pokazalo slovo pred hišo žalosti, katero je živo izrekel g. Martin Tajnko, da je vsakega ganilo do solz, in pri odprtem grobu slovo in nagovor od vlč. g. župnika. Rajni zapušča žalujočo ženo in sedem nepreskrbljenih otrok.

Št. Janž pri Velenju. Kakor vsako leto, so vrši tudi letos zaobljubljena procesija k Novi štifti. Odhod z vlakom od postaje Velenje na binkoštno soboto ob pol desetih, ob treh popoldne odhod iz rečiške cerkve in ob pol šestih slovesen sprejem pri Sv. Frančišku; v nedeljo ob šestih zjutraj sv. opravilo, ob desetih pa v Gornjemgradu. Prihod k Novištifti ob 3. uri popoldan in slovesen sprejem. Binkoštni pondeljek ob pol šestih slovesno sv. opravilo Toliko v vednost vsem, ki se hočejo romanju pridružiti, da v skupni molitvi prosimo Marijo varstva v nevarnostih življenja! — Prireditve naših fantov se je izvršno obnesla. Čeprav večina šole začetniki, so dr. Vsezna iz prekanjenega slugo Štipka dobro pogruntali. Zlasti Štipko je zelo ugajal. Radi priprostost igre se nismo nadejali takega navala občinstva in je bila dvorana daleko premajhna. Igra se ne ponovi, pač pa vabimo že sedaj na igro »Krivoprisežnik«, ki jo priredimo dne 2. junija in ki je res krasna in pretresljiva. Tujim gostom bomo gostoljubno prepustili prostor, ker se bo igra za domačine ponovila.

Marija Bistrica (Hrvaško). Za slovenske romanje v Mariji Bistrici je tudi letos poskrbljeno, ker prideta dva slovenska patra kapucina o. Ciril Goričan iz Varaždina in o. Ladislav iz Ptuja pomagat: dne 16. in 17. maja popoldne ob štirih.

Pohištvo — Preproge

posteljina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje,
pohištvena tkanina i. t. d. najboljše in najceneje pri
KARLU PREIS, MARIBOR, Gosposka 20
Brezplačni ceniki. 581 Brezplačni ceniki.

Citajte „Slov. Gospodarja“!**Čisti obraz**

in pomlajenje. Vaša polt postane mladostno sveža in cvetnobela. Ogrci, mozolci, gube, pege, nosna rdečica, brazgotine, solnčarica, ru-mene in rujave pege,

Solnčne pege

izginejo z uporabo lepotne kreme »Eros« naglo in zanesljivo. »Eros« služi dosegi in ohranitvi lepote obraza, vratu, lakti in rok. »Eros« ohranja z jamstvom lepoto do pozne starosti. Zdravniško priporočano. »Dolžna sem Vam veliko hvalo. Dosegla sem vidno olepšanje polti v 24 urah«, piše gospa dr. M. Sijajni uspeh pri damah in gospodih vsake starosti. Cena: 16 Din, 3 lončki: 34 Din, 6 lončkov: 55 Din. Dr. Nikol. Kemény, Košice, poštni pred. 12/L 13 ČSR.

LUNA ERSPORTNA HIŠA, MARIBOR
Aleksandrova cesta 19

Dobroznana, najboljša in najcenejša tvrdka za nakup galanterije, pletenine, kratkega blaga ter igrač na drobno in debelo. 577

Vse je zastonj

in nič ne pomaga, ker resnica je le, da najceneje dobite vsakovrstno blago za ženske in moške obleke in najlepše svilene rute že od 40 Din naprej le samo v znani manufaktorni trgovini

M. Feldin

v Mariboru,
579 Grajski trg 1
blizu gostilne „Črni oreč“.

Sprejemam solidno sobarico in pomivalko z dobrimi spričevali. Nekrep Marija, gostilničarka v Marilica 4. 575

V najem se odda takoj posestvo: njive, travnike, les, vinograd, 5 ha veliko: Aug. Serneč, Sv. Anton v Slov. gor. 576

Kupim večje posestvo: V. Novak, Železniki št. 141. 574

Opozorilo! Ako potrebujete močne in cenene čevlje, naročite jih pravočasno za binkošti pri čevljarju F. Kokolu, trgovina usnja, čevljev in čevljarskih potrebščin v Laškem. 242

Pljučal Pljučne bolezni ozdravi strokovnjak (strokovne knjige!) dr. Pečnik, zavod (Privat-Lungenheilanstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina. 582

Prodam šivalni stroj, dobro ohranjen, ali zamjenjam za kolo. Več pove uprava lista.

Proda se dobro ohranjeno motorno kolo z 2 cilindroma znamke »Indian Scout« z af brez prikolice. Sigurnemu kupcu tudi na obroke. Naslov v upravi lista. 551

Posestvo na prodaj v Klečah št. 73 pri Poljčanah, obsega 4 orale, hiša z kletjo, cena 60 tisoč dinarjev. 549

Posestvo na prodaj Pri Sv. Trojici v Slov. g. je na prodaj bivša Posingerjeva gostilna z vsemi posestvi vred v približni izmeri 7 orolov. Posestvo se lahko ogleda vsaki čas. Pogajati se je z lastnikom Antonom Tisovič, posestnikom pri Sv. Trojici v Slov. gor. Pojasnila daje tudi Fran Štupica, notar pri Sv. Lenartu v Slov. gor. 519

Večjo množino bukovih in hrastovih cepljenih drv in okroglic lahko sedajšnje sečnje kupi Rudolf Dergan, trgovec, Laško in prosi najnižje ponudbe za meter klastro vagon naloženo. 571

Abirajte naročnike za naš mladinski list**„Naš dom“!****FRAN STRUPI, Celje**

Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. — Prevzema vsakoršna steklarska dela. — Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Na drobno in na debelo.

Na drobno in na debelo.

Hranilnica in posojilnica Sv. Anton v Slov. goricah

ima
svoj redni občni zbor

20. maja 1929 ob treh popoldne v posojilnih prostorih

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva,
2. Odobrenje računov 1928,
3. Volitev nadzorstva,
4. Slučajnosti.

Ako bi ob določeni uri ne bilo zadostno število članov se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sklepa pri vsakem številu članov.

568

Načelstvo

Mož v sivi suknji.

Roman iz Napoleonove dobe. — Angleški spisala B. Orczy. — Prevedel Paulus.

(Dalje.)

»Vem vse to, prav dobro vem, vi osell« je vzkliknil mož v sivi suknji. Prvič kar so ga poznali v Alençonu, ga je minila njegova običajna ravnodušnost in hladnokrvnost, nemirno kakor ujeta žival je stopal po sobi gorindol. »In tudi to vem,« je pravil, »da je izginila vsaka sled za vlomilci v de Kerbelayevo vilo. Zelo težko bo, jih še najti. Če bo vobče še mogoče —. Sredi dela bi jih bili morali zajeti, žida, prstan in Španjolca, sredi med pogajanji bi bili morali vdreti —. Sedaj pa —.«

Mož v sivi suknji se je na mah ustavil kakor ukopan, nevolja in nepotrpežljivost sta mu izginila iz obraza, spet je bil brezizrazen in bled kakor običajno. Pa Lefèvre, ki ga je skrbno in boječe, pa bistro opazoval, se je zdelo, da je za drobec sekunde šinil čuden sijaj v njegove oči.

»V božjem imenu!« je vzkliknil po kratkem molku. »Pojdiva! Takoj! Sicer bi vam utegnili

povedati, kako sodim o vaših policijskih sposobnostih!«

Le prerad je ubogal komisar, saj mu je bilo kakor okreganemu potepenemu šolarju in ves v strahu si je bil za posledice svoje polomije.

V par urah je bil že spet v sedlu. Poklical je narednika Crosniera, si izbral tucat najboljših mož in odšli so na stanovanje tajnega detektiva.

5.

Malo po peti uri tistega hlanega, meglenega jutra je bilo, ko je maloštevilna četa razjahala pred gostilno »Pri nadvojvodi«. Vsi so bili izmučeni od nočnega pohoda, nič niso spali in dobro se jim je prilegla črna kava, ki jo je v naglici pripravil gostilničar.

Le mož v sivi suknji ni kazal nobene utrujenosti.

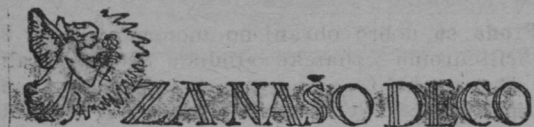
Zavit do nosu v dolg, temen površnik je ves čas jezdil ob komisarjevi strani in ga neumorno popraševal. Kos za kosom je izvlekel iz njega vso zgodovino njegovega ponesrečenega pohoda, popis farme, njene lege, podrobnosti o zidovih, oknih in vratih hiše in o Chéronovi družini. In

Izšel je I. in II. zvezek!**Res niste še naročili****Karl Mayeve knjige?**

Ne čakajte, dokler se še dobi. Nad 1000 knjig že razprodanih, osianek bo kmalu! Pišite Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kdor hoče dobro obutev, si kupi Karo čevlje v Mariboru, Koroška cesta št. 19. 559

Rogaška Slatina najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v maju, juniju in septembru. Zahtevajte prospekte! 344

Mojster Kladivček.

Umrl je vaški kovač Jakob Rogel. Navadno so ga klicali: mojster Kladivček. Zakaj neki? Imel je čudno navado, da je nosil vedno seboj kladivce in par žrebljev v žepu in kjer je bilo na vratih, plotih itd. kaj treba pribiti, tam je to storil on. Mogoče je to delal radi tega, ker je baš potom te navade postal vaški in občinski kovač. — Kako pa je bilo to mogoče? — Čisto naravno, kakor bodete takoj slišali. Njegov prednik je bil umrl. Štirje kovači so se potegovali za občinsko službo in so temu ali onemu kaj obljubili, če jim pomore do službe. Kladivček pa je samo malo potrkal s kladivcem — in je dobil to službo.

Samo za nabijanje s kladivcem je do bil službo? — Res, samo za malo nabijanja. Na vrtnih vratih, blizu vasi, je že dolgo časa visela deska navzdol. — Mojster Kladivček je prišel s svojo popotno torbico po cesti, brž je segel po žreblju in kladivcu in že je bila deska spet pribita. To je videl gospod župan. Čudno se mu je zdelo, da je bila tujemu človeku odtrgana deska na potu, ko jo je vendar posestnik vrta več kot stokrat tako videl, ne da bi jo pritrnil. Hotel je moža nagovoriti, a bil je že odšel. Čez par ur je stopil župan v vaško gostilno. Tam je takoj zapazil tistega mladega moža, ki je sedel pri mizi sam in je večerjal. »Dobrodošli, prijatelj, pa se zopet vidiva?« — Mož ni vedel, kaj

hoče župan in mu je začudeno gledal v obraz. »Ali niste Vi tisti popotnik, ki je tam zunaj vasi na vrtnih vratih pritrnil desko?« — »Da, to sem bil jaz.« — »Dobro! Pridite, sosed Matija!« se je obrnil k posestniku vrta, ki je bil tudi navzoč, »zahvalite tega moža, ker Vam je mimogrede popravil vrtna vrata!« — Sosed se je zadovoljno nasmehnil, je povedal par zahvalnih besed in je potem prisedel k tujcu z županom vred. Govorili so o tem in onem, o potovanjih, o rokodelstvu in rokodelcih in v županu je nastala želja, da bi dobil tega moža za občinskega kovača, ker mu je nesebičnost zelo ugajala.

Kladivček je moral ostati. Drugega dne je pokazal občinskemu zastopu, kaj zna iz svojega rokodelstva. Vsi so bili zadovoljni in brž je bila sklenjena pogodba. Tako je bil mojster Kladivček kaj hitro vaški in občinski kovač. Zdaj naj še kdo reče, da je res, če se pravi: »Kdor pride nenaprosen na delo, odide tudi nezahvaljen!«

K dohodkom, ki jih je dobival mojster Kladivček, je spadala tudi njiva, na kateri je sadil krompir in sočivje. Ko si je prvič ogledal njivo, je videl v cesti do polja mnogo lukenj, tako da je voz zdrknil zdaj v to, zdaj v ono. »Gospodje«, je rekel sosedom, »zakaj pa ne izpolnite lukenj s kamni?« — »Ne moremo na to misliti, ker imamo vedno kakšno drugo delo.« — Kaj je storil pa Kladivček? Kadar je šel na polje, je že od daleč nabral kamnov toliko, da jih je komaj nosil in tako je napolnil luknjo za luknjo. Kmetje so se mu smejali, češ, da nima niti voja niti vprežne živine in kljub temu popravlja cesto za druge. Kladivčka to ni motilo, še dalje je nosil kamne in čez par let je bila cesta v redu. »Vidite«, je rekel, »če bi bil vsakdo izmed vas, ki je vozil tod prazen voz le enkrat zapeljal na cesto poln voz kamenja bi bilo delo opravljeno že v par mesecih.«

Ob nedeljah se je Kladivček rad izprehajal. Poiskal je mlada sadna drevesca, ki so sama zrasla na občinskih pašnikih in ob gozdovih. Cepil jih je in

posadil na pripravna mesta ob cesti ali ob plotovih. Pri delu ga je spremljalo mnogo radovednežev, ki so se tako priučili cepitvi sadnih dreves. V kratkem času je raslo v in okoli vasi vse polno sadnega drevja. Po 15 do 18 letih je imela občinska blagajna za sadje lepe dohodke.

Vaščani niso nikoli obžalovali, da so pridržali Kladivčka v vasi.

*

KUKAVICA.

Pomlad, prekrasno vencana,
nam trosi nežno cvetje.
Iz gaja sem zelenega
glasi se milo petje.
In zdaj začujem sem pa tu
prepevat kukavico: ku-ku.

Ko se sprehajam za vodo,
pod lipo če počivam,
v veselju s srčno radostjo
pomladne dni uživam:
Mileje mi je v srca dnu,
ko slišim z gozda tam: ku-ku.

*

Pomladni hrošč.

Pomladni hrošč in mlad ogrc (tako se imenuje ličinka pomladnega ali rjava hrošča) sta se srečala na gozdnem robu. Ker sta si bila v sorodu, sta se ne koliko pogovarjala.

»Ti si junak!« je rekel ogrc poln občudovanja. — »Da, dragi moj«, je odgovoril hrošč, »kdor je prispel tako daleč ko jaz —«. In zletel je na nizko hrastovo vejo in je začel žreti hrastov list. »Ali moreš ti tudi tako?« je vprašal ponosno. Ne, tega ne znam, je moral ogrc priznati, in kar sline so se mu cedile. Tudi jezil se je malo nad hroščem. — »E«, je menil hrošč samozavesten in je zopet prispel na tla, »to je precej uborna hrana, ta tu goril! Prestaro, veš, pretrdo in usnjato!«

»Ali, pomisli, to so vendar hrastovi listi!« je rekel ogrc očitajoče. »Tega ti ne razumeš, malik«, je odgovoril dostojanstveno hrošč, »hrastovo listje je to res, ali ni pravi letnik. Petsto let pre-

ko je hlastno srebal vročo kavo, si je dal od Lefèvre še točno popisati pot k farmi.

Deset minut pozneje je odšel — sam.

»Za kakih pet minut pridite za menoj!« je še naročil komisarju. »Skrijte se med drevje in ko čujete strel pištole, planite v hišo ter primite, kogarkoli najdete, moške, ženske ali otroke. Če se bodo upirali, streljajte! Pustite narednika s par možmi zunaj, nekja jih postavite pred hišo, druge na dvorišče. Vsakega naj ustrelijo, ki bi skušal uiti.«

Kakih dvajset korakov je napravil ven v temo, tam pa je vrgel od sebe površnik in si sezul čevlje. Da ga je tedaj videl policijski komisar, zelo bi se bil zavzel nad njegovo zunanostjo. Oblečen je bil v raztrgane hlače, umazano in ponošeno suknjo je imel na sebi, njegovi lasje so bili razmrščeni in bos je bil, pa golih nog do kolen.

»Sedaj pa — Bog mi daj vsaj malo sreče!« je pomrmral in se spustil v tek. Bose noge so se mu vdirale v vlažno zemljo, kmalu je bil od glave do pete ves blaten, pot mu je tekla po obrazu in se mešal s prstjo. Zdelo se je, kot da hoče biti za vsako ceno izmučen in zdelan in si dati po-

dobro zanemarjenega reveža in cestnega postopača.

Med vrbjem ob potočiču je obstal. Po popisu, ki mu ga je dal Lefèvre, je vedel, da mora biti že čisto blizu farme. Med drevjem je opazil slabotno luč.

Legel je na trebuh in nagnil uho trdo k tlom, vajeno je bilo najrahljšega glasu. Res je čul pol kilometra za seboj umerjene korake Lefèvrovih ljudi. Zadovoljen je vstal in se gibčno kakor mačka plazil k hiši.

Slabotni žarek luči mu je kazal pot in ko je prišel bliže, so mu udarili na uho razposajeni glasovi. Ljudje so bili še po koncu, luč je prihajala skozi odprto okno v pritličju, od tam so prihajali tudi glasovi, smeh in kričanje.

Detektiv si je zadovoljno oddahnil. Hvalabogu, — ptički še niso zleteli iz gnezda! Neslišno je lezel k vratom, ki so, razbita in polomljena, pričala o Lefèvrovi gorečnosti.

Skozi odprta sobna vrata na levi je prihajal širok pas luči in razsvetljeval del veže, drugo je bilo v temi. Previdno je stopil detektiv čez hišni prag.

Koj ga je ustavil osoren glas:

»Kdo si?«

a samo onemu, ki zna
kmetariti in hmelj pro-
diti. Kupite zalo knjigo HMEljARSTVO! Slane Din 50, vezana
Din 60. Dobi se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Hmeljarstvo nese,

staro, haha! Tu bi moral priti tja ob veliko cesto, tam je par čisto mladih hrastov, o, mali moj, rečem ti —«. In napravil je obraz pravega sladkosnedža.

»Do ceste je tri dni hoda«, je rekel ogrc. »Da, za vas lazače«, je pripomnil hrošč, »jaz sem v petih minutah tam. Brr, to je strašno življenje, biti tako ne okreten, grd, vedno v temi, vedno v blatu.« — »Ali tudi ti si bil nekoč tu doli, saj si bil ogrc«, si je predrznil mladič ugovarjati. Hrošču to ni bilo po godu. Nerad se je spomnil svoje temne preteklosti. »Veš«, je rekel, »glavno je, da se izmotamo iz te revščine. Redkokedaj pride kdo do luči. Največ jih požre krt ali jih kmet pohodi. In vendar je svoboda tako lepa, blešč, vonj, luč in nikjer ovire, povsod zabava!«

»Ali nimate hrošči nič sovražnikov?« — Hrošč je nagubančil čelo. »O da! Mr-mrača je požrla kokoš, Piskača pa je fantek zaprl v vžigalično škatlico. Pa nevarnost samo poveča veselje. Tu v gozdu bi bilo lepo, jaz pa zletim vsak dan po enkrat v vas. Zadnjič sem se vsedel učenki na vrat. Ali je kričala! Celo župan se je prestrašil, ko sem mu treščil sredi v obraz. Vidiš, da si upam nad vse!«

Ogrc je pogledoval hrošča s spoštovanjem. Županu v obraz! On sam pa se je bal vsakega. »O«, je vzdihnil, »če bi že tudi jaz bil tako daleč ko ti!« — To je hrošču ugajalo. »Potrpi še, vse ima svoj čas. Glej, da te nihče ne požre in izogni se čevljev. Kdor tega ne stori, ne pride na svetlo, čeprav je take vrste. Zdaj pa zdravstvuj, mali, pozdravi vse doli! Jaz moram oditi. Lačen sem!«

Ogrc je gledal žalostno za njim. Še dve leti je moral čakati, dokler bo tako daleč. Nato je zlezal globlje v zemljo.

Pet tednov pozneje je našel ogrc na svojem potovanju globoko v zemlji kupček malih, rumenih jajčk in korak proč mrtvega hrošča. Prestrašen je pa spoznal hrošča, s katerim se je bil pogovarjal. Nerazumljivo se mu je zdelo, kako je prišel hrošč sem in zakaj je po-

ginil. Stari ogrc, ki je bil že tri leta star in je poznal svet, mu je raztolmačil to takole: »Sinko moj, krasna reč je, če zna kdo leteti, ali tisti, ki to zna, mora kmalu nato umreti.«

(Po P. Kellerju.)

UGANKE.

1. Kateri človek ima največ otrok?
2. Dva očeta, dva sinova — prineso tri zajce z lova; — vendar ima enega — vsak lepo rejenega. — Ali je mogoče to? — Je, toda povej kako!
3. Očetov otrok, materin otrok, pa vendar ni nobenega človeka sin? Kdo je to?
4. Jaz nosim gospodarja, gospodar pa mene. Kdo sem?
5. Kdo zna vse jezike?
6. Vidiš me, ko solnce sije, — ni me, ko oblak ga skrije; — kratka, ko pol-dan zvoni, — dolga sem, ko se mrači. (. Stritar.)
7. Kdaj dva dni dežuje?
8. Brez rok, brez nog, pa vrata odpira. Kaj je to?

NALOGA.

Sestavi iz sledečih zlogov znane pregovore:

1. čaj do dob hu po rim vra z
2. le naj po pra ta ta traj zno zno zu
3. čud dan i ma no po pre sad slast ve
4. ce hva la la last ma na na

REŠITEV UGANK IZ LISTA OD DNE 20. MARCA IN 17. APRILA 1929.

1. iz vasi; 2. zvon; 3. solnce; 4. zvon; 5. kadar jih imaš v ustih; 6. zeljnata glava; 7. krt; 8. kadar druga stoji; 9. zrcalo; 10. mleko; 11. repa; 12. v polni sod; 13. orehovo drevo; 14. pismo; 15. gospodar; 16. jajce; 17. jezdec na konju; 18. sneg.

REŠITEV NALOGE V LISTU OD DNE 17. APRILA 1929.

1. Krava pri gobcu molze.
2. Lepa beseda najde lepo mesto.
3. Moli in delaj.
4. Delo in jelo.

SMEŠNICE.

Tudi on ve. Tinček je pasel ovce. Ko jih je na večer gnal domov, ena kar ni hotela slušati. Tinče je vrgel vanjo kamen in jo je zadel tako nesrečno na glavo, da je padla in poginila. Tinček si ni upal domov, ampak se je skrtil v grmovju. Čez nekaj časa je prišel oče iskati svojega sinčka. Ko je zagledal mrtvo ovco sredi pota, je ves preplašen vzkliknil: »Bog ve, kaj se je tu zgodilo!« — Sinček pa mu je odgovoril izza zelenja: »Oče, jaz to vem prav tako dobro kakor ljubi Bog, pa si ne upam povedati!«

Svarilo. Stric: »Blažek, prižgi mi cigaro!« — Blažek: »Tu je, samo glej, da se ne opečeš!« — Stric: »Kako to?« — Blažek: »Saj je zadnjič rekel oče, da si boš enkrat še prav pošteno opekeli jezik!«

Natančno. Mati: »Ti si že zopet lizal med v shrambi. V očeh Ti je zapisano.« — Sinček: »Ne, mati, to je še od včeraj tam zapisano!«

Hitra pomoč. Triletna Anica: »Mamica, jaz se bodem omožila s sosedovim Ivančkom.« — Mati: »Za tako reč je pa treba dveh.« — Anica: »Dobro, potem pa še vzamem županovega Mihca.«

Ne zaupa! Mala Tončka je z materjo pri sorodnikih na kmetih. Prinesejo ji mleka. Tončka ga zavrne, rekoč: »Te ga nočem, je od krave.« — Mati: »V mestu ga pa vendarle piješ.« — Tončka: »Tistega že, tisto mleko je pa od mlekariče.«

Izdal se je. Delavec je nosil lestev po ulici in je glasno klical: »Izognite se, ljudje!« — Gospod se ni hotel izogniti, lestev mu je zbila klobuk z glave in ga je lahno ranila na licu. Gospod je delavca tožil. Sodnik je delavca izpraševal, a ta je samo kazal z rokami, govoril pa ni. — Sodnik: »Kaj čem s tem človekom, saj je mutast.« — Gospod: »Kaj še! Kričal je tako glasno: Izognite se, ljudje!, da se ga je čulo po celi ulici!« — Sodnik: »Tako torej! Vi ste ga slišali? Zakaj se pa niste izognili!?« — Delavec je ostal seveda brez kazni, gospodu so se pa vsi smejali.

Bolj čutil ko videl je puškino cev, namerjeno na njegovo čelo.

»Prijatelj!« je odgovoril boječe.

V tistem hipu je ugasnila luč v sobi in smrt na tihota je sledila hrupnemu veseljačenju.

»Kaj hočeš?«

Pređen je mogel odgovoriti mož v sivi suknji, so zaropotali stoli v sobi in neki drugi glas, robot in zapovedovalen, je vprašal:

»Kaj je, Pierre?«

Žarek slepice je šinil po temi, blodil za trenutek po veži in polno posvetil po blatni, zane-marjeni postavi moža v sivi suknji.

»Kaj hočeš?« je vprašal zapovedovalni glas iz sobe. »Govori, če ne, dobiš kroglo!«

»Prijatelj sem!« je ponovil mož v sivi suknji plaho.

»Kako ti je ime?«

»Nicaise, gospod! Z Maugerjeve farme sem, s ceste v Mayene. Spal sem v kupu sena, pa je nekdo prišel in me stresel za ramo. 'Brž! Teci!' mi je naročil. 'K Chéronovi farmi teci, tam ob cesti v Chartres! Teci, kar te noge nesejo! Brez strahu vstopi, vrata bodo odprta. Našel boš ljudi v hiši. Povej jim, da se policija vrača in da pri-

haja s pomnoženimi močmi. Dobil boš srebrn frank za tvoj trud, če prideš o pravem času.'

Vzel sem pot med noge in tekem.«

Med njegovim pripovedovanjem sta vstopila mož in ženska. Nejasno ju je videl mož v sivi suknji v poltemi. Slepica je še vedno polno obsevala njegovo vsega pomilovanja vredno postavo.

Iz gruče v sobi se je čulo polglasno govorjenje.

»Policija —!«

»Tujec praviš da te je poslal?« je vprašal spet zapovedovalni glas. »Kak je bil?«

»Te ga bi ne mogel povedati«, je odgovoril mož v sivi suknji ponižno. »Temno je bilo. Pa dejal je, da dobim srebrn frank za svoj trud. In jaz sem revež! Izprva sem mislil, da me ima za norca. Pa ko sem šel sem čez travnik, sem videl ljudi, ki so se skrivali v vrbju.«

Tisti z zapovedovalnim glasom je zaklel in se obrnil k tovarišem. »O da bi dobil tistega eno-okega izdajalca v pest —!«

Spet je grdo zaklel.

»Ši govoril s policijo!« je vprašal ženski glas iz teme.

»Ne, gospa!« je odgovoril detektiv. »Niso me videli. Plazil sem se po rokah in nogah. Pa krog

SOCIJALNO VPRAŠANJE.

spoznavaj in pomagaj rešiti! Zato si kupi dr. Jerajev knjiško: »Socialno vprašanje« za Din 28.—
v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Okrasite svoje domove z nabožnimi predmeti!

Največja zaloga devocionalij v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU
Koroška cesta 5 in Aleksandrova c. 6

KIPI:

Srce Jezusovo obe roki na srcu
cm 26 80 86 41 50 67 75 85 102 122 130

Din 52 58 88 98 150 350 515 610 1170 1620 2160

Srce Marijino

cm 26 80 86 41 50 67 85 102 162 130

Din 52 58 88 98 150 350 610 1170 1620 2160

Marija Lurška

cm 26 30 36 41 50 75 85

Din 52 58 88 98 150 515 610

Brezmadežna

cm 26 30 36 41 50 65 102

Din 52 58 88 98 150 350 1170

Sv. Terezija Mala cvetka cm 22 32 42 54 72 102

Din 54 85 150 260 590 1500

Sv. Jožef, Sv. Anton, Sv. Alojzij

cm 26 32 41 50 62 88 110

Din 63 92 156 295 400 880 1650

Sv. Florijan cm 68 Din 550

SLIKE:

Srca Jezusovega in Marijinega kakor tudi druge stanejo:

Velikost v cm 19x26 24x34 25x38 32x42 39x51 47x63 54x73

Din 2- 3- 4.50 7- 10- 15- 20-

Boljše vrste: cm 100x72 Din 120-

KRIŽI:

Podobe križanega, iz lesa za poljske križe stanejo:

Visokost v cm 40 50 60 70 80 90 116 120

Din 300 480 690 830 936 1200 1560 1800

Sienski križi razne velikosti:

Po Din 42 80 87 90 114 134 160 214

Boljše vrste: Din 236 in 295

Poleg teh se dobavijo kipi in slike vseh vrst hitro in po ugodni ceni!

Stanovanje blizu mesta za žensko, ki zna krave upravljati. Koprivšek, Gosposka ul. 46, Maribor. 565

Iščem šoloprosto deklico (siroto) za nčenje pisarniškega in hišnega dela. Ponudbe „Na deželi“ na upravnštvo Slov. Gospodar. 566

Takoj se sprejme kovaški vajenec. Hrana in stanovanje v hiši. Franc Kac, Cigonca pri Slov. Bistrici. 564

Deklo, vajeno živine išče župnišče. Naslov v upravi. 569

Lep travnik v Metavi proda takoj g. Ant. Fras v Fočovi 45, Maribor. 568

In krog farne stojijo in čul sem narednika naročevati, naj pazijo na vrata in na okna, da nihče ne bo ušel.«

Molk je legel na gručo, tisti, ki je stal pri vratih na straži, se je pridružil tovarišem, vsi so šli v sobo in se posvetovali.

»Druge rešitve ni,« je pravil eden, »ko da se preoblečemo spet v Chéronovo družino in se obnašamo kolikor mogoče naravno.«

»Na sumu nas imajo!« je ugovarjal drugi. »Sicer bi se ne bili tako naglo vrnili!«

»Gotovo! Pa kaj morejo Chéronovi družini —? Kvečjemu, da nas vzamejo s seboj na komisarijat. Konce mkoncev pa nas morajo izpustiti. Ničesar nam ne morejo dokazati!«

Nekdo je prižgal luč. Iz sobe je bilo čuti letanje, prerivanje stolov, premetavanje in šuštenje obleke. Mož v sivi obleki je po prstih zlezal k vratom, da bi videl, kaj se godi.

In videl je v sobi prav tiste in prav take ljudi, kakor mu jih je Lefèvre opisal: starca, žensko in dvoje mladih deklet. Starci si je še naglo popravljal pred ogledalom osivele kodre, edino, kar je bilo starega na njem.

Očividno so po odhodu Lefèvre pometali obleko v stran in si jo naglo spet nadeli, ko je

pretela nevarnost. Mož v sivi suknji je z zadovoljstvom ugotovil, da je bilo njegovo domnevanje pravilno.

Pa »Chéronova družina« ga je manj zanimala. Vso njegovo pozornost je vzela v zakup ženska, ki je prišla zadnja v sobo. Stala je na stolu, s hrptom obrnjena k njemu, in si dala opravka nekje za pečko.

»Tule bo čisto varno!« je dejala.

Videti je bilo, kot da zapira težka železna vratica. Z lahnim treskom so skočila v zapah.

Počasi je zlezla s stola in se obrnila k tovarišem.

»Ko bo nevarnost mimo,« je pravila, »se vrnemo in si vzamemo plen. Chéronu se niti sanja ne, kaj skrivamo v njegovi hiši. Plen je varen, policija vsekakor nikdar ne bo našla tega imenitnega skrivališča!«

Nizke rasti je bila, krepkih pleč in temnega, zagorelega obraza. Ostre, črne oči je imela, nobenih trepalnic in pa čisto malo obrvi. Ustnice so bile ozke in stroge, odločne, zapovedovalne poteze so ležale krog usten. Brađa je bila majhna, pa oglata, čelo nizko. Ko oglje črni lasje so bili kratko porezani.

Velika moda

so spomladanski in letni plašči, posebno če so fini in krasno izdelani. Predno si letos nabavite plašč, pod nobenim pogojem ne opustite si preje ogledati novi ilustrovani cenik veletrgovine Stermecki, radi tega pišite še danes po njega, ker ga prejmete popolnoma zastonj. Cene plaščev so: modno križasti 258 Din, moderno melirani 350 Din, kasha 410 Din, kasha z svile podložena 585 Din, coverkot 600 Din, kasha dunajski modeli 840 in 1115 Din. Razen tega najdete v ceniku krasne modele od bluz, kostumov, kril, otroških obleke in več tisoč slik od raznih drugih predmetov. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, števil. 24. Slov. 159

Vinotoč

Jerič v Počehovi odpril 567

FIAT AUTO

3 tonski takoj v porabo za prodaj. 545

Krojaški pomočnik

za boljše delo se sprejme pri Gaspar Krehel, krojač, Slovenj Gradec. 572

Velik promet - majhen dobiček!

O tem Vas prepričajo moje cene, ker lahko dobite že za 320 Din fine štofaste moške obleke in že za 135 Din lepe štofaste obleke za dečke. Pravtam se dobé tudi najrazličnejši štofi za moške in ženske obleke po izredno nizkih cenah. Na izbiro je tudi več sto drugih predmetov! Vse po najnižjih cenah!

Za obilen nakup se priporoča tvrdka

IVAN MASTNAK, CELJE

Kralja Petra cesta št. 15 223

Za kovače

angleški koks, kovaški premog, oglje in vsa železnina se kupi najceneje v veletrgovini

H. ANDRASCHITZ, MARIBOR

Vodnikov trg 4. 504

NA POLJANI — najboljša Meškova povest je zopet na razpolago. Vsakdo naj jo še to zimo prebere! Stane Din 25, vezana Din 38. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja.

Veletrgovina z železnino PINTER & LENARD, MARIBOR

ALEKSANDROVA CESTA 32-34

Traverze, cement, železo, poljedelsko orodje, kovanje za stavbe, orodje za kovače, mizarje itd., štedilniki, kuhinjska posoda, v veliki izbiri in po najnižjih cenah.

Dobro, zdravo in po ceni domačo pijačo si sami napravite z esenco

Mostin.

Istotako dober rum z rumovim cvetom

oboje dobite le v Dreggeriji Wolfram, Maribor Slovenska ulica. 894

Najcenejše in najboljše mesto za nakup
usnja

in čevljarskih potrebščin je trgovina usnja M. Ošlag, Maribor, Glavni trg št. 17, zraven barvarne Zinthauer. 127

Pozor! Lepa, ne predrobna jajca, vsaka količina, se sprejemajo in točno plačajo po 1 D za komad samo v trgovinah N. Ranntner v Mariboru, Koroška cesta 10, blizu Glavnega trga, in firma Ivan Göttlich, Maribor, Koroška cesta 128a. 450

Sedlarski mojster, lakirnik, tapetnik, z večletno prakso išče prometnega okraja, vasi ali trga v svrhu proizvodnje sedlarske obrti. Ponudbe če mogoče od občine potrjene na upravo lista pod »Sedlarstvo. 547

Kamnoseki in betonski delavci se sprejmejo: Koban, Račje-Fram. 552

Kupim harmonij star, ponudbe na: Sekirnik Jos., Sv. Peter, Podplat. 560

Lepo kolje za vinograde, cepane in rezane, ima poceni na prodaj tvrdka Straschill in Felber, trgovina z lesom, Maribor, Pristaniška ulica 8, telefon 51. 550

Vinotoč čepe pred Kamnico se je odprl dne 4. maja. 548

Vinotoč odprl 1. maja Kalčič Silvester, Dolgoše št. 4, pri Mariboru. 553

Veliki lokal, popolnoma opremljen za trgovino, se da v najem v Studencih pri Mariboru, Kralja Petra cesta 54. 555

Mizarski vajenec se sprejme takoj pri g. Jurij Kobale v Slov. Bistrici. 496

Učenec z najmanj dvema razredoma meščanske ali srednje šole, absolvirano z dobrim uspehom, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželo, kjer dobi celo oskrbo. Ponudbe pod »T 20« na upravo lista. 557

Išče se trgovec v najem št. 60 zraven hiralnice v Muretincih. 558

Mlinar, iščem samskega mlinarskega pomočnika starejših let za mlin na potoku in na kamne. Več se poizve pri Ivan Munda, Sv. Tomaž. 554

Vzamem v najem gostilno na deželi. Ponudbe na upravo lista pod »Blizu postaje«. 559

Na prodaj lepo malo posestvo: Gradiška 39, Spodnja Sv. Kungota, Pesnica. 520

CENIK MOLITVENIKOV TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

Koroška cesta 5

Aleksandrova cesta

Naslov molitvenika	Vezava v platno		Vezava v usnju z zlato obr.	Vatirano zlata obr.	Koščene		Posebno fina vezava	Napis: Spomin na sv. birmo
	rudeča	zlata obr.			črne	bele		
Dinarjev								
Sveta pomlad		11.—		15.—	24.—	24.—		
Življenje mojega življenja	12.—	16.—				26.—		
Pri Jezusu	9.—	15.—		42.—	30.—	30.—		
Večer življenja	18.—	20.—						
Rajski glasovi	22.—	24.—	53.—	26.—			39.— 62.—	45.—
Češčena Marija	13.—	18.—	41.—				48.—	
Angelček	13.—	18.—	26.—		19.—	19.—	26.— 45.—	
Kvišku srca	10.—	19.—	36.— 42.—	20.—			25.— 47.—	16.—
Kam greš?	11.—	21.—	34.—	27.—	24.—	24.—		
Za Jezusom	19.—	26.—						
Slava božja	13.—	14.—		15.—				
Reši svojo dušo	11.—	14.—		19.—				
Oče naš		24.—					30.—	
Ključek nebeški	15.—	20.—						
Besede življenja	22.—	30.—						
Marija Pomočnica	11.—	14.—		19.—				
Apostolski molitvenik	12.—	16.—						
Tolažba	17.—	20.—						
Sv. obhajilo	12.—	16.—						
Dušni vodnik	26.—	30.—						

Rožni venc

(nova zaloga)

leseni od 4.— Din dalje
stekleni " 3.— " "
koščeni " 15.— " "
alpaka v šatuljah. " 17.— " "

Botri in botrice! Najlepši spomin na sv. birmo je molitvenik in rožni venec. Shranite si ta cenik in po njem naročitel

Vi ne najdete trgovine, kjer bliko dobro kupili kakor pri Franc Koleriču v Apačah.

Posebno dobro in poceni:
 Cefir za srajce od 10 - 15 Din m
 Belo platno za srajce od 8-14 D m
 Delene za celo obleko za 58 Din

400 Blago za ženske obleke iz ovčje volne od 25-120 Din m — Blago za moške obleke od 40-250 Din m — Izgotovljene moške obleke iz dobrega blaga à 290 Din — Izgotovljeni moški čevlji od 145-200 Din — Izgotovljeni ženski čevlji od 130-150 Din

Apno in cement

najceneje v glavni zalogi 471

H. ANDRASCHITZ, MARIBOR,
 Vodnikov trg 4.

248 **Specialitete za cerkvene prte, platno, čipke do 60 cm široke**
 Na drobno! Na debelo!
I. PUTAN, Celje

Velika izbira kamgarna, poplina, svilo že od 20 Din naprej se dobi

pri 108
I. TRPIN - u
 Maribor, Glavni trg 17

Razpis.

Cerkveno konkurenčni odbor Sv. Bolfenk na Kogu pri Središču ob Dravi razpisuje v syrho zunanega popravila župnijske cerkve in popravila pri župnišču **kleparska dela. zidarska in**

Punudbe se naj osebno predlagajo do dne 15. maja t. l. v pisarni župnega urada Sv. Bolfenk na Kogu. Delo se mora pričetati najpozneje s 1. jun. t. l.
 561 Načelnik:
 Jože Breznik.

Oglašujte

Zdrav ali bolan

vedno treba dobro milo. Slaba mila so naredila že mnogo škode. Kot res dobrim milom zdravja in lepote i v najvišjih krogih se daje prednost Fellerjevim Elsamilom, in to: lilično, rumenjarkovo, glicerino, boraksovo, katanovo ter milo za britje. Ta vsebujejo dobro delujoče sestavine. Za poizkus 5 kom. Elsamila po izbiri se pošilja za vnaprej poslanih 52 Din franko lekarnar Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Hrvatska. Za pranje glave: Elsamil-Shampoo 3 Din 30.

Samot opeka in samot moka

se nabavlja najceneje v tovarniški zalogi

H. ANDRASCHITZ, MARIBOR,

472

Vodnikov trg 4.

Botri in botre

najdejo lepo izbiro blaga za birmance kakor tudi izgotovljene obleke iz tovarne »Tirar«: deške obleke iz štofa od 3 do 8 let Din 130, deške obleke iz štofa od 9 do 14 let Din 220, moška obleka po 250, 350, 390 Din, najfinejša po Din 690. Prepričajte se sami o dobrem blagu! — Vsakdor si lahko brezobvezno ogleda obleke v trgovini

Anton Macun, Maribor
 Gosposka ulica št. 10 515

!! **Ovčje, kozličje, kozje** in vse vrste kože od domačih in divjih živali kupuje po najvišjih cenah I. RATEJ, trgovec, SLOV. BISTRICA. 402

Trgovski pomočnik

se sprejme v detajlno trgovini. Zelezninar ima prednost. Oferte z ref. na Ed. Suppanz, Pristava. 556

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Cankarjeva ulica št. 4 poleg davkarije

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 75.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odfeguje vlagateljem.